

Årsrapport 2018

Statistisk sentralbyrå

TALL

SOM FORTELLER

PLANER OG MELDINGER / PLANS AND REPORTS

2019 / 3

I serien Planer og meldinger publiseres dokumenter med et institusjonelt preg og notater med en viss offisiell karakter.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 15. mars 2019

Trykk: Statistisk sentralbyrå.

Forord

Årsrapporten inneholder oversikt over Statistisk sentralbyrås (SSBs) resultater for 2018, i tråd med kravene i tildelingsbrevet og SSBs strategi for 2017-2020. Årsrapporten ble godkjent av SSBs styre 28. februar 2019.

Statistisk sentralbyrå, 15. mars 2019

Morten Reymert
Styreleder

Geir Axelsen
Administrerende direktør

Innhold

Forord	4
1. Leders beretning	7
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	8
3. Årets aktiviteter og resultater	13
3.1. Samlet vurdering av måloppnåelse og resultater	13
3.2. Store utvikling- og endringstiltak i 2018	15
3.3. Mål og prioriteringer for 2018	17
3.4. Resultatkrav	20
3.5. Status for gjennomføring av SSBs strategi 2017-2020	25
4. Styring og kontroll i virksomheten	32
4.1. Effektiv drift og organisasjonsutvikling	32
4.2. Bemanning og personalforvaltning	34
4.3. Internkontroll og risikostyring	36
4.4. Sikkerhet og beredskap	39
4.5. Evalueringer og brukerundersøkelser	39
4.6. Digital forvaltning	40
4.7. Innføring av personvernforordningen	41
4.8. Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen og Sivilombudsmannen	42
4.9. Offentlige anskaffelser – arbeidslivskriminalitet	42
5. Vurdering av framtidsutsikter	44
6. Årsregnskap	47
6.2. Prinsippnote til kontantregnskapet	52
6.3. Prinsippnote til virksomhetsregnskapet	56
6.4. Statlige rammebetingelser	57
6.5. Resultatregnskap og balanse	58
Vedlegg A: Styrets uttalelse til årsrapporten for 2018	69

1. Leders beretning

2018 har vært et år med høyt aktivitetsnivå og flere endringer for Statistisk sentralbyrå (SSB). Det er gjennomført flere krevende prosesser parallelt med at statistikker, analyser og forskningsartikler er publisert som forventet.

Arbeidet med SSBs høringsuttalelse til statistikklovutvalgets innstilling, NOU 2018:7 Om ny lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå, foregikk i første halvår, og la grunnlag for SSBs videre bidrag til Finansdepartementets forberedelser med lovproposisjonen. Ny statistikklov vil ha stor betydning for SSBs virksomhet de neste årene, og vi har allerede startet forberedelsene.

SSB skal først og fremst levere relevant statistikk, analyser og forskning med god kvalitet, og resultatene i 2018 er i hovedsak i tråd med forventningene i tildelingsbrevet fra Finansdepartementet. Antall statistikker som er publisert med mindre alvorlige feil, er mer enn halvert, og det er heller ikke i 2018 publisert statistikk og artikler med alvorlige feil. Nær sagt all innrapportering til SSB for næringslivet gjøres nå elektronisk og gjennom Altinn, og oppgavebyrden for næringslivet har derfor blitt lavere. Når det gjelder resultatene for aktualitet og punktlighet, er disse noe svakere enn forutsatt og vil bli fulgt nærmere opp i 2019.

De ulike avdelingene og seksjonene har levert i tråd med ambisjonene og samtidig gjennomført viktig endrings- og utviklingsarbeid:

- Omorganiseringen med tilhørende oppgaveoverføring mellom Oslo og Kongsvinger har vært forbundet med risiko, men tiltak og tett oppfølging har sikret leveransene samtidig med oppgaveoverføring og kompetansebygging.
- Viktige utviklingsprosjekter som KOSTRA og Microdata.no er levert og tatt i bruk i 2018. Begge løsningene vil bidra til videre modernisering av SSB.
- Nasjonalregnskapet har begynt med månedlig publisering.
- Moderniseringsprogrammet er replanlagt og omgjort til et prosjekt med klarere mål, kortere tidshorison og lavere kostnader. Arbeidet som er lagt ned i 2018, gir et viktig grunnlag for videre modernisering og digitalisering av SSB.

Foruten ovennevnte, har ulike fagmiljøer gjennom 2018 arbeidet med fornyelse og forbedring av sine ansvarsområder, herunder også innenfor viktige støttefunksjoner som administrasjon, kommunikasjon og IT.

Omdømmeundersøkelsen som ble gjennomført i 2018, viser at SSB oppfattes som en god og pålitelig institusjon med kompetente fagfolk, og med et viktig samfunnsoppdrag.

Konstituert administrerende direktør Birger Vikøren ledet SSB fram til 13. august da Geir Axelsen tiltrådte på sitt åremål.

Geir Axelsen
Administrerende direktør

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Statistisk sentralbyrå (SSB) ble grunnlagt i 1876 og er et statlig forvaltningsorgan underlagt Finansdepartementet. SSBs virksomhet er regulert av statistikkloven¹, og SSB er uavhengig i statistikkfaglige spørsmål. Det innebærer blant annet at SSB har eneansvar for beslutninger om statistiske metoder, standarder og prosedyrer.

SSBs virksomhet og samfunnsoppdrag

Kjerneoppgavene til SSB er beskrevet i statistikkloven. SSB er ifølge statistikkloven det sentrale organ for utarbeiding og spredning av offisiell statistikk, og skal kartlegge og prioritere behovet for offisiell statistikk, ha ansvar for å samordne offisiell statistikk som blir utarbeidet av forvaltningsorganer og ha hovedansvaret for internasjonalt statistisk samarbeid. SSB skal også legge til rette for utlevering av data og statistikk til forskning og offentlig planlegging.

I tillegg skal SSB levere forskning og analyser som skal støtte opp under statistikkproduksjonen, og som skal være til nytte for forvaltningen, Stortinget, partene i arbeidslivet, media og allmenheten forøvrig.

SSB deltar aktivt i det internasjonale statistiksamarbeidet. Samarbeidet har som mål å sikre sammenlignbar statistikk på tvers av landegrensene. Samarbeidet skjer gjennom det stadig mer omfattende EØS-samarbeidet og gjennom internasjonale organisasjoner som OECD, FN, IMF, ILO og UNESCO.

Organisasjon og ledelse

SSB ledes av et styre og administrerende direktør. Fra november 2017 til august 2018 var Birger Vikøren konstituert administrerende direktør. Administrerende direktør Geir Axelsen tiltrådte august 2018.

Styret er oppnevnt av Finansdepartementet og har ansvar for å føre tilsyn med utviklingen i offisiell statistikk og med SSBs virksomhet. Styret behandler og fastsetter SSBs budsjettforslag til Finansdepartementet, strategi og virksomhetsplan, og skal blant annet påse at mål og resultatkrav følges opp og gjennomføres innenfor rammene av tildelte ressurser. Styret gir råd til administrerende direktør i faglige spørsmål.

Styrets instruks finnes på www.ssb.no, og i henhold til instruksjonen skal styret gi en egen uttalelse til årsrapporten, jf. vedlegg A. Styret har i 2018 vært sammensatt som følger:

- Styreleder: Morten Reymert
- Nestleder: Jan Fredrik Qvigstad
- Styremedlem: Anne-Sissel Skånvik
- Styremedlem: Ingrid Finboe Svendsen
- Styremedlem: Per Johan Lillestøl
- Styremedlem: Jørgen Elmeskov
- Styremedlem-ansattrepresentant: Kaja Sillerud Haugen
- Varamedlem: Tom Scharning
- Varamedlem: Gunvor Strømsheim
- Varamedlem for styremedlem-ansattrepresentant: Berit Emberland

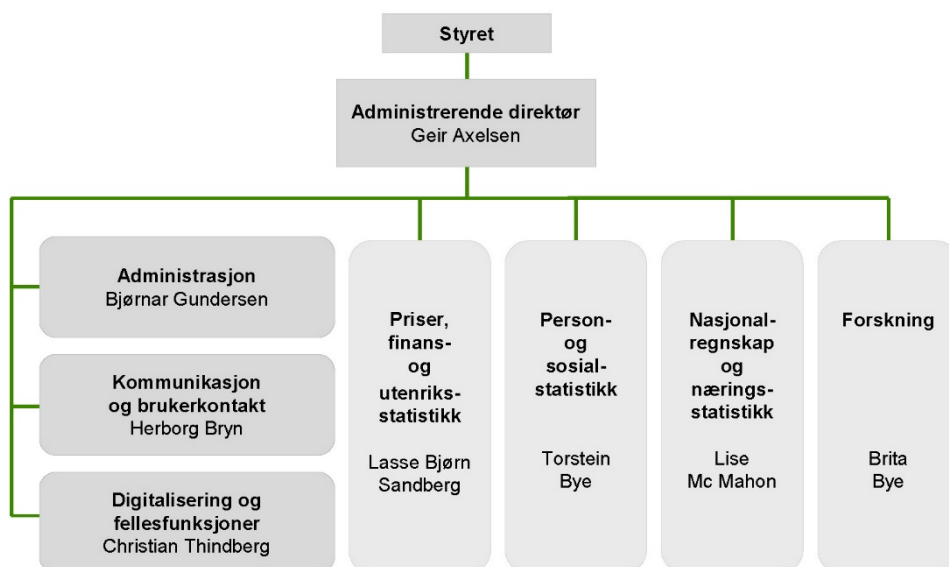
---

¹ Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå av 16. juni 1989 nr. 54

I 2018 har SSB bestått av sju avdelinger, hvorav tre statistikkavdelinger, en forskningsavdeling, kommunikasjonsavdeling, avdeling for digitalisering og fellesfunksjoner og administrasjonsavdeling.

Organisasjonskartet per 31.12.2018:

I forbindelse med at avdelingen Digitalisering og fellesfunksjoner ble etablert fra januar 2017, ble det besluttet at organiseringen skulle evalueres etter en tid. I løpet av 2018 ble det på bakgrunn av evalueringen, bestemt at avdelingen skal splittes i en IT-avdeling og en avdeling for metodeutvikling og datainnsamling. Høsten 2018 ble det ansatt ny IT-direktør, og ved årsskiftet 2018-2019 var SSB i gang med prosessen for å rekruttere direktør for den nye avdelingen for metodeutvikling og datainnsamling.

Ved utgangen av 2018 er det 848 ansatte i SSB, fordelt på henholdsvis 306 ansatte i Kongsvinger og 542 ansatte i Oslo. I tillegg har SSB 121 intervjuere, hvorav 61 er plassert i Oslo og 60 andre steder i landet. 56 personer er ansatt i forskjellige former for bistillinger, inkludert åtte ansatte på pensjonistlønn. SSB har som regel tilknyttet en eller flere studenter som skriver masteroppgave og får veiledning av en av SSBs forskere. Ved utgangen av 2018 er seks masterstudenter tilknyttet SSB.

Hovedtall

Tabell 2.1 viser SSBs resultater for 2018. Resultatkravene er satt av Finansdepartementet. Utdyping og vurdering av oppnådde resultater gis i kapittel 3 Årets aktiviteter og resultater.

Tabell 2.2 viser utvalgte nøkkeltall om personal og regnskap. Utdyping og vurdering gis i kapittel 4, Styring og kontroll i virksomheten, og kapittel 6 Årsregnskap.

Tabell 2.1 Hovedtall

	2016	2017	2018	Resultatkrav 2018
Aktualitet ¹ månedsstatistikker	3,5	3,6	3,6	< 3,4 uker
Aktualitet ¹ kvartalsstatistikker	7,7	8,1	8,0	< 8 uker
Aktualitet ¹ årsstatistikker	33,2	33,1	33,5	< 30 uker
Punktlighet ²	96,7	94,6	90,0	> 95 prosent
Svarprosent oppgavepliktige undersøkelser	94	96	96	> 94 prosent
Svarprosent frivillige undersøkelser	65	54	61	> 65 prosent
Oppgavebyrde næringsliv, antall årsverk ³	61	81	75	< 80 årsverk
Oppgavebyrde øvrig, antall årsverk	20	15	12	
Elektronisk innrapportering, andel i prosent	93	97	99	100 prosent
Antall statistikkpubliseringer	874	861	814	
Antall aktive statistikker	341	331	315	
Antall nedlagte statistikker	6	16	21	
Antall nye statistikker	7	6	5	
Forskning, antall eksterne publiseringer	70	60	54	
Doktoravhandlinger (PhD)	4	8	2	
Nye rettsakter innlemmet i EØS-avtalens vedlegg XXI statistikk	11	9	12	
Vedtak om opplysningsplikt iht. statistikkloven	4	7	5	

¹ Aktualitet måles i antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir publisert.

² Andel av statistikker publisert på tidspunkt som ble varslet tre måneder før.

³ Ny og mer presis måling førte til brudd i tidsserien fra 2017.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.2 Utvalgte nøkkeltall om personal og regnskap

	2016	2017	2018
Antall ansatte ²	885	853	848
Årsverk ³	848	823	760
Årsverk intervjuere ⁴	58	49,6	33
Andel ansatte i Kongsvinger i prosent av totalt antall ansatte	37,6	39,2	36,1
Sykefravær i prosent	4,3	4,6	4,5
Likestilling, andel kvinner i prosent	52	51	49
Likestilling, andel kvinner i ledelsen i prosent ⁵	49	50	47
Kapittel 1620 post 01 (Statsoppdraget)			
Tall i 1000 kr			
Bevilgning, jf. Prop. 1 S	512 054	583 861	579 134
Bevilgning inkludert overføringer fra året før	523 835	596 569	600 197
Regnskapsførte utgifter fratrukket refusjoner	510 560	575 506	576 188
Ubrukt bevilgning	13 275	21 063	24 009
Kapittel 1620 post 21 og 4620 post 02 (Markedsoppdraget)			
Tall i 1000 kr			
Bevilgning,			
Merinntektsfullmakt, kap. 4620 post 02	215 678	205 553	247 215
Bevilgning inkludert overføringer fra året før.			
Merinntektsfullmakt, kap. 4620 post 02	289 021	268 740	275 764
Regnskapsførte utgifter fratrukket refusjoner	231 067	248 442	244 369
Inntektskrav	222 600	226 943	250 946
Regnskapsførte inntekter	229 576	235 194	229 482
Ubrukt bevilgning	64 930 ⁶	28 549	9 931
Kapittel 1620 post 45 større utstyrskjøp og vedlikehold.			
Tall i 1000 kr			
Bevilgning	21 800	64 300	19 600
Bevilgning inkludert overføring fra tidligere år	34 267	71 738	63 056
Regnskapsførte utgifter	26 829	28 282	40 428
Ubrukt bevilgning overført til neste år	7 438	43 456	22 628
Lønnsandel av driftskostnader i prosent	74,8	75,2	73,4
Konsulentandel av driftskostnader i prosent	4,8	5	6,5
Kostnader lokaler i andel av driftskostnader i prosent	6,1	6,9	6,4
Total balanse pr. 31.12. Tall i 1000 kroner. (Tall hentet fra virksomhetsregnskapet)	114 721	145 255	140 481

² Tilsatte i "bistillinger", pensjonistavlønnede, studentengasjerte og intervjuere er ikke inkludert i tallene.

³ Brudd i tidsserien fra 2018. I 2017 benyttet SSB lønnsprosent per. 31.12.2017 som utgangspunkt for beregning av årsverk. I 2018 er årsverk målt i ressursinnsats, hvor overtid og fravær forbundet med permisjoner og sykdom mer enn én dag er hensyntatt. Til sammenligning er årsverk målt i ressursinnsats for 2017 lik 774.

⁴ Brudd i tidsserien fra 2018. Antall årsverk for intervjuere til og med 2017, var beregnet på bakgrunn av på timeregistrering inkludert sykefravær. Fra og med 2018 er årsverk for intervjuere målt i ressursinnsats, inkludert overtid, unntatt fravær som skyldes permisjoner og sykdom. For 2017 var antall årsverk intervjuere beregnet til 49,6. Beregnet etter samme metode som for 2018, utgjør antall årsverk for intervjuere i 2017 44 årsverk. Det betyr at det har vært en nedgang i antall årsverk for intervjuere på 11 årsverk. Dette skyldes variasjoner i porteføljen.

⁵ Ledelsen består av administrerende direktør, avdelingsdirektører, underdirektør og seksjonsledere.

⁶ Beløpet for ubrukt bevilgning er korrigert etter oversendelse av årsrapport til Finansdepartementet, slik at dette nå stemmer med beløp i kapittel VI Note B.

3. Årets aktiviteter og resultater

3.1. Samlet vurdering av måloppnåelse og resultater

2018 har vært nok et år med høy aktivitet i SSB. Omorganisering og flytting av oppgaver tilsvarende 75 årsverk mellom kontorstedene Oslo og Kongsvinger, har berørt mange medarbeidere i flere seksjoner. Det er krevende å opparbeide ny kompetanse og overta nye statistikkområder, samtidig som man skal bidra i opplæring og overføring av oppgaver til andre. SSB er derfor fornøyd med at statistikker er publisert med tilfredsstillende kvalitet og med omtrent samme aktualitet og punktlighet som tidligere år.

Ved inngangen til 2019 er SSB midt i strategiperioden 2017-2020. Det er levert mye godt arbeid for å sikre at målene for strategien nås, og for enkelte av de strategiske temaene vurderes måloppnåelsen, så langt, å være god. Dette gjelder spesielt innen Samvirke med omverdenen, Tall om Næringsliv og SSB-nyheter. Gjennom målrettet arbeid har SSB oppnådd bedre samhandling med brukere, oppgavegivere, registereiere og andre samarbeidspartnere. Blant annet bidrar tjenesten microdata.no til mer effektivt utlån av mikrodata til forskere innen enkelte fagområder. Arbeidet med å redusere ubalanser i nasjonalregnskapet er trappet opp. I tillegg har SSB gått over til å publisere månedlig nasjonalregnskap. Målet med det strategiske temaet SSB-nyheter, er å nå bedre ut og dekke brukernes behov i enda større grad. Analyser viser blant annet at SSB i 2018 hadde om lag 25 prosent flere treff i norske medier enn i 2016. I tillegg er det en større andel av SSBs brukere som besøker ssb.no via mobile løsninger, og flere brukere treffer SSB via eksterne søkemotorer.

Når det gjelder de strategiske temaene Kompetanse for framtiden og Tema og fortellinger, er det også gjennomført mange planlagte aktiviteter. Blant annet er det utviklet nytt kursopplegg for gruppeledere, samarbeid mellom forsknings- og statistikkavdelingene er styrket, og kompetanseplaner og implementering av nye arbeidsoppgaver har vært viktig for medarbeidere omfattet av omorganiseringen i statistikkavdelingene. Det er gjennomført mer analyse på en rekke områder i 2018 sammenlignet med 2017, og det er planlagt flere temasider på ssb.no framover.

Moderniseringsprogrammet er replanlagt og omgjort til et moderniseringsprosjekt med mindre omfang, lavere risiko, lavere kostnadsramme og kortere tidshorisont. Samtidig har SSB testet teknologier og forberedt anskaffelse av den moderne IT-plattformen som framtidig statistikkproduksjon skal bygges på. Det er også utviklet en modell for felles datalager for alle SSBs metadata og data.

SSBs produksjon av statistikk, analyser og forskningsartikler har vært omtrent som forventet i 2018. Resultatene for aktualitet ligger på samme nivå som tidligere, men er noe svakere enn forutsatt fra Finansdepartementet. Punktligheten er noe lavere enn måltallet for 2018. Det vil derfor rettes ekstra oppmerksomhet mot aktualitet og punktlighet i 2019. Antall statistikker som publiseres med feil, er imidlertid mer enn halvert i 2018 sammenlignet med 2017 og 2016. Bedrede rutiner for kvalitetssikring i forbindelse med publisering har hatt god effekt.

Omfanget av internasjonale publiseringer fra forskere var noe lavere i 2018 enn foregående år, selv om totalt antall publiseringer var omtrent på samme nivå som tidligere. Den vitenskapelige produksjonen bidrar til å høyne kompetansenivået generelt, og gjør SSB til en attraktiv leverandør av beregninger og analyser som er sentrale for samfunnsplanlegging og i samfunnsdebatten. SSB bidrar i flere faglige utvalg, og har i 2018 levert modeller og analyser til forvaltningen på en rekke områder. For 2018 kan beregning av effekter av ny offentlig tjenstepensjon trekkes fram.

SSB har fem færre ansatte ved utgangen av 2018 enn ved inngangen av året, mens samlet turnover har vært på om lag ti prosent av antall ansatte. Dette er noe høyere enn i 2017.

3.2. Store utvikling- og endringstiltak i 2018

Det er særlig fire større moderniserings- og utviklingstiltak som har preget SSB i 2018. Det ene var arbeidet med Moderniseringsprogrammet. Det andre var omorganisering av avdelingene for nasjonalregnskap og næringsstatistikk og person- og sosialstatistikk. Samtidig ble modernisering av KOSTRA slutført, og forskningsportalen microdata.no ble lansert. Hovedformålet med tiltakene er å gjøre SSB bedre rustet til å møte kravene til økt produktivitet og nye brukerbehov. Tiltakene vil i tillegg være viktige for å oppfylle kravene i ny statistikklov.

I tillegg ble det i 2018 lagt mye arbeid i SSBs hørings svar og dokumentasjon i forbindelse med NOU 2018:7 Ny lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå.

Moderniseringsprogrammet

I 2017 ble det utarbeidet forslag til et flerårig Moderniseringsprogram. Konseptvalgutredningen ble gjennomgått av ekstern kvalitetssikrer våren 2018. Kvalitetssikrer mente at programbeskrivelsen hadde vesentlige svakheter i forhold til krav som stilles til programmer i den størrelsesorden som SSB planla med, og at forankringen i fagavdelingene var for dårlig. Som følge av ekstern kvalitetssikrers anbefalinger, styrets behandling, og i samråd med Finansdepartementet, ble Moderniseringsprogrammet replanlagt og stykket opp i mindre prosjekter med mindre omfang og lavere risiko. Prosjektene følges opp som porteføljeprojekter i tråd med anerkjent metodikk og praksis.

SSB har fortsatt behov for å modernisere statistikkproduksjonen, og sentrale elementer i det opprinnelige programmet beholdes ved at det vil bli utviklet generiske løsninger som kan gjenbrukes. I første omgang konsentreres arbeidet i dette prosjektet (MOD SIRIUS) om å endre statistikkproduksjonen som følge av at ny digital skattemelding skal utvikles av Skatteetaten i perioden 2018–2021 (SIRIUS-prosjektet). Statistikkene som berøres av SIRIUS-prosjektet, vil være de første statistikkene som produseres på nye moderniserte løsninger.

Moderniseringsprogrammets to delprosjekter, MOD P1 og MOD P2, har vist god progresjon i 2018. MOD P1 skal etablere den moderne IT-plattformen som framtidig statistikkproduksjon skal bygges på. Plattformen skal muliggjøre helhetlig informasjonsforvaltning, gjenbruk av felleskomponenter og høy grad av sikkerhet. Prosjektet har i 2018 testet teknologier og tjenester fra de store skyleverandørene, og har brukt mye tid på å bygge kunnskap og vurdere risiko

rundt bruk av skytjenester. En prototype for framtidig plattform er utviklet, og den første versjonen leveres samtidig som produksjonssetting av MOD SIRIUS.

MOD P2 hadde som mål å levere konsept for ny datalagring og nye fellesløsninger for datafangst. Sentralt for prosjektet var utvikling av et felles datalager for alle SSBs metadata og data. P2 har levert en modell for hvordan dette skal realiseres. I tillegg har P2 forbedret datafangstløsninger for flere av registrene som SSB henter data fra. Blant annet er det levert nye grensesnitt (APIer) mot Sjøfartsdirektoratet og Folkeregisteret.

Programorganiseringen ble formelt avsluttet høsten 2018. MOD P1 fortsetter som selvstendig porteføljeprosjekt med sluttleveranse ved utgangen av 2019. MOD P2 har opphørt som eget prosjekt, men arbeidet videreføres delvis i MOD P1 og delvis i MOD SIRIUS.

Omorganisering av avdelingene for nasjonalregnskap og næringsstatistikk og person- og sosialstatistikk

Det andre større tiltaket hadde som mål å effektivisere statistikkproduksjonen gjennom å opprette kompetansemiljø og samle likeartede statistikker henholdsvis på Kongsvinger og i Oslo. Dette medførte omfattende flytting av oppgaver og kompetanse innen Avdeling for nasjonalregnskap og næringsstatistikk og Avdeling for person- og sosialstatistikk. Overføringen mellom kontorstedene har i hovedsak gått etter planen, men på noen områder, og særlig innen strukturstatistikkene, har det vært mer turnover enn forventet. For alle personstatistikkene er omorganiseringen fullt ut gjennomført i 2018, mens det gjenstår noen mindre deler i Avdeling for nasjonalregnskap og næringsstatistikk. Kompetanseoverføring, -oppbygging og -fornyning pågår kontinuerlig.

Risikoer forbundet med omorganiseringen ble vurdert fortløpende gjennom 2018, og det ble iverksatt tiltak for å sikre at statistikkproduksjon og publisering gikk som planlagt. Enkelte statistikkpubliseringer måtte utsettes for å sikre tilfredsstillende kvalitet. Som følge av flyttingen av oppgaver er imidlertid intern driftsdokumentasjon av statistikk bedret relativt mye i 2018, og det er satt i gang arbeid for å effektivisere produksjonen i de nye seksjonene.

KOSTRA

Moderniseringen av KOSTRA ble fullført i 2018. Den nye KOSTRA-løsningen ble lansert 15. mars 2018, og statistikkene ble produsert på den moderniserte løsningen i juni. Se avsnitt 4.1 for mer om KOSTRA-moderniseringen.

Microdata.no

Over noen år har det foregått et innovativt arbeid med å bedre tilgangen til mikrodata for forskere, i samarbeid med Norsk senter for forskningsdata (NSD). En ny portal for slik tilgang, microdata.no, ble lansert sommeren 2018. Se avsnitt 3.3 for mer om utlevering av mikrodata.

NOU 2018:7 Ny lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå

Gjennom ny statistikklov legges mye av premissene for SSBs virksomhet i årene som kommer. I forbindelse med høringen av statistikklovutvalgets innstilling, NOU 2018:7 Ny lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå, utarbeidet SSB hørings svar i fellesskap med styret. Utvalgets innstilling ble

vurdert på bredt grunnlag med mulighet for innspill fra alle ansatte og etter drøfting med de tillitsvalgte.

For å understøtte beslutningsprosessene fram mot endelig lovforslag, har SSB etter spørsmål fra Finansdepartementet gjort et tverrfaglig kartleggings- og utredningsarbeid for å belyse enkelte deler av utvalgets forslag nærmere, herunder vurdert ulike sider av innføring av et nasjonalt program for offisiell statistikk. SSB har også blant annet skissert et opplegg for kvalitetskontroll med offisiell statistikk og vurdert fordeler og ulemper med en felles portal for offisiell statistikk. Vurderingene er også drøftet med Statistikkrådet.

3.3. Mål og prioriteringer for 2018

Endringer i statistikkporteføljen

SSB skal regelmessig gå gjennom porteføljen av offisiell statistikk og vurdere om statistikken bør styrkes på områder som er viktige og lite belyst, og eventuelt skaleres ned på andre områder, innenfor de rammene som er satt for virksomheten.

SSB gjør fortløpende forbedringer i løpende statistikker, og det skjer mye utvikling på allerede etablerte statistikker. Som vist i Tabell 2.1, er antall aktive statistikker redusert fra 331 i 2017 til 315 i 2018, og antall statistikkpubliseringer er redusert fra henholdsvis 861 til 814. Nedgangen må ses i lys av at noen statistikker er slått sammen for å framstille et tema mer helhetlig og gjøre det lettere for brukere å finne fram. Som eksempel kan nevnes utslipp til luft. Flere statistikker er også opprettet i tilknytning til eksisterende statistikker, og telles derfor ikke med i tallet for nye statistikker. Dette gjelder for eksempel månedlig nasjonalregnskap.

Det er også etablert nye statistikker i 2018 som svarer opp brukerbehov, som for eksempel statistikk over sysselsatte i staten, innvandringsrelatert statistikk, konsekvenser av introduksjonsordningen for innvandrere, fruktbarhetsstatistikk og russtatistikk. Med utgangspunkt i statistikkområdene, er det også laget og publisert flere relevante analyser. Månedlig nasjonalregnskap ble, i tråd med overordnet virksomhetsplan, publisert for første gang i september 2018. Norge er dermed et av de første landene som tilbyr nasjonalregnskaps-tall månedlig.

Gjennom året er det også lagt ned flere statistikker, og flere statistikkpubliseringer er slått sammen for å forenkle og harmonisere produktene. Beslutning om nedleggelse er tatt etter høring med brukerne og en samlet vurdering av nytte og kostnader. Enkelte nedlagte statistikker dekkes også av andre statistikkprodusenter.

Kvartalsvis statistikk over statsgjelden ble lagt ned i 2018, og tabellen i statistikkbanken ble flyttet til statistikk over offentlig forvaltnings fordringer og gjeld. Med dette oppnås en mer samlet informasjon om offentlig forvaltnings gjeld og finansielle eiendeler, og som i tillegg utarbeides etter internasjonale retningslinjer.

Den årlige statistikken over offentlige innkjøp ble også lagt ned 2018, og statistikkbanktabellen er flyttet til kvartalsvis statistikk for offentlig forvaltnings

inntekter og utgifter. Dette medfører at enkelte tall vil måtte estimeres, men det vil gi betydelig bedre aktualitet. Videre er ordreindekser for industri og bygg og anlegg, terminvise omsetningsstatistikker for bygge- og anleggsvirksomhet og vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet samt statistikk for Kystverkets aktivitet lagt ned.

Forsknings- og utredningsvirksomheten i SSB

I 2018 nådde SSB ut med 54 eksterne publiseringer fra forskningsavdelingen, ti færre enn i 2017. Publiseringene spenner fra norskspråklige fagartikler i tidsskrifter og bøker, til artikler i de aller fremste vitenskapelige tidsskriftene internasjonalt. 45 av publikasjonene var i internasjonale fagtidsskrifter, noe som er en nedgang på seks fra 2017. Antall publiseringer svinger imidlertid noe fra år til år, og kan dels skyldes lavere antall publiserte Discussion Papers i 2016 som det kan ta et par år å bringe fram til internasjonal publisering. I 2018 var 22 av artiklene publisert i tidsskrifter på det høyeste nivået.

Når det gjelder SSBs egne publiseringskanaler, stod medarbeidere ved forskningsavdelingen bak 15 rapporter inklusive nye befolkningsframskrivinger, 19 Discussion Papers, to artikler i SSB-analyse og ellers flere artikler på ssb.no. I tillegg er det publisert 13 working papers ved andre forskningsinstitusjoner. Det har kommet fire publiseringer av *Konjunkturtendensene* inklusive *Økonomisk utsyn over 2017*, som er samme omfang av konjunkturanalyser som tidligere år. SSB hadde en i tillegg rekke medieoppslag, medieopptredener og foredrag knyttet til forskningen i 2018.

Den vitenskapelige produksjonen bidrar til solid kompetanse. SSB er derfor en attraktiv leverandør av en rekke beregninger og analyser som er helt sentrale for samfunnsplanlegging og samfunnsdebatten. Slike leveranser følger dels direkte av de internasjonale publikasjonene og dels gjennom egne beregninger og analyser.

Eksempler på analyser som har vært sentrale for samfunnsplanleggingen og samfunnsdebatten i 2018, inkluderer proveny- og fordelingsvirkninger av skatteendringer, analyser av konjunktursituasjonen og omstilling av norsk økonomi, regionale- og nasjonale befolkningsframskrivinger, ny offentlig tjenestepensjon, framskrivinger av ulike typer arbeidskraft, evaluering av fraværsregler i videregående skole og programmer for bedre gjennomføring av videregående skole, energi- og klimapolitikk.

SSB har også hatt medlemmer i, samt bidratt faglig til, ulike utvalg og styrever i 2018, eksempelvis Finansdepartementets modell- og metodeutvalg, Norges forskningsråds skatteøkonomiske forskningsprogram, Faggruppen for IA-avtalen, Sysselsettingsutvalgets ekspertgruppe, Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU), Teknisk beregningsutvalg for kommuneøkonomi, Ekspertutvalget for etter- og videreutdanning, Teknisk beregningsutvalg for utslipp fra jordbruket, Teknisk beregningsutvalg for klima, Ekspertgruppe for Oslo Kommunes klimabudsjett.

Forskningen i SSB knytter seg i stor grad til økonomiske problemstillinger, både relatert til statistikkproduksjonen og i arbeidet med de økonomiske modellene. Det benyttes både detaljerte mikrodata til analyser av bedrifts-, individ- og husholdningsatferd, og nasjonalregnskapsdata til analyser av makroøkonomiske effekter. For å behandle økonomiske problemstillinger, og for å knytte forskningen opp mot statistikkproduksjonen på flere relevante

områder, gjøres det også forskning rundt demografi, innvandrere, kriminalitet, inntektsulikhet, energi og miljø. For 2018 kan det spesielt nevnes etablering av et opplegg for beregning av opparbeidede pensjonsrettigheter på individnivå for å få en mer helhetlig statistikk over formue på avdeling 300. Framover vil SSB også arbeide med å knytte bånd mellom den mikrobaserte og den makrobaserte forskningen for å utvikle og bedre det empiriske grunnlaget for makromodellene.

Formidling av statistikk og analyse

SSB hadde stort gjennomslag i mediene med statistikk og forskning i 2018. Andelen av brukere som kanaliseres til ssb.no fra søkemotorer er fortsatt økende. Analyse av brukeratferd og tilbakemeldinger fra brukere viser at det er en utfordring for SSB at brukerne benytter andre ord og uttrykk når de leter etter statistikk, enn det SSB selv bruker. SSB har gjennom flere år gjennomført tiltak for å gjøre det enklere å finne i relevant statistikk og navigere i dem. I 2018 inkluderer dette nye tjenester som et modernisert brukergrensesnitt i statistikkbanken, en husleiekalkulator, nye faktasider tilrettelagt for utvalgte målgrupper, forbedringer på statistikksidene og klarspråkpiloter i utvalgte statistikker.

SSB gjennomfører årlig en brukerundersøkelse på ssb.no. Undersøkelsen i 2018 viser at blant dem som svarte, var 87 prosent fornøyd og ganske fornøyd med SSB hvorav 36 prosent svært fornøyd. SSB gjennomførte også en kvalitativ omdømmeundersøkelse, hvor flertallet av respondentene mente SSBs nettsider var gode og enkle å finne fram i. Webstatistikk viser at antall besøkende på ssb.no økte med sju prosent i 2018, en litt lavere vekst enn årene før.

Utlevering av mikrodata

Data til bruk i forskning skal være enkelt tilgjengelig, og pris og prosedyre knyttet til utlevering bør være forutsigbare. Som et viktig bidrag til å oppfylle større brukervennlighet og forutsigbarhet, er Brukerutvalg for mikrodata-tjenesten etablert. Flere større forskningsinstitusjoner er representert i utvalget som brukes aktivt av SSB, for å få konkrete innspill til brukervennlige forbedringer.

Forskningsportalen microdata.no ble lansert på forsommeren 2018. Det er allerede 25 institusjoner og mer enn 200 brukere av ordningen. Dette er i første omgang en tjeneste som er begrenset i dataomfang og funksjonalitet, men på de områdene som er omfattet av tjenesten, gir den rask og foreløpig gratis tilgang til mikrodata. SSB mener at microdata.no på sikt kan legge til rette for økt og tryggere bruk av mikrodata – både blant studenter, forskere og forvaltningen, og herved bidra til å oppfylle kravene i den kommende statistikkloven.

SSB ønsker å utvide tjenesten microdata.no, og sammen med Norsk senter for forskningsdata (NSD) ble det høsten 2018 sendt en søknad til Norges forskningsråd (Forskningsrådet) om midler til videreutvikling av microdata.no. Søknaden bygger på nåværende plattform i microdata.no og skisserer utvikling av funksjonaliteten og dataomfanget som forskere etterspør. Det er også etablert et samarbeid med Direktoratet for e-helse med tanke på å hente

synergier mellom denne løsningen og Direktoratet for e-helse sin helse-analyseplattform som er under utvikling.

Helsestatistikk

SSB produserer et betydelig omfang av helsestatistikk, tidligere basert på IPLOS-registeret. IPLOS-registeret ble nedlagt i 2018 og erstattet av Kommunalt pasientregister (KPR-registeret). SSB er avhengig av datatilgang fra dette registeret fra Helsedirektoratet for å kunne opprettholde disse statistikkene.

3.4. Resultatkrav

SSB har prioritert arbeidet med forberedelser til ny statistikklov i 2018. Når denne blir vedtatt, vil SSB vurdere hvordan ny lov påvirker dagens mål og strategier med tilhørende indikatorer. Departementet har bedt SSB om å vurdere resultatkrav og indikator for aktualitet. Dette er oversendt departementet og presentert i møte 10. desember 2018. Resultatindikatorer fra Retningslinjer for økonomisk statistikk skal for øvrig være tema på det nordiske sjefsstatistikermøtet i 2019.

Kvalitet på økonomiske prognoser

SSB gir hvert år en evaluering av prognosevirksomheten og hvor godt prognosene treffer for tre viktige makroøkonomiske størrelser: Veksten i bruttonasjonalproduktet for Fastlands-Norge, veksten i konsumprisindeksen og arbeidsledigheten i prosent av arbeidsstyrken, sist dokumentert i Økonomisk Utsyn over 2017 (Rapporter 2018/9, s. 40-43). Resultatene tyder på at det ikke har vært store systematiske feil i anslagene for disse tre hovedstørrelsene. Prognoseegenskapene for disse størrelsene er også vurdert i et forskningsprosjekt som støtter opp under disse funnene. Prosjektet finner blant annet at prognosene justeres gjennom året som følge av at ny informasjon tas med, Hungnes (2018)⁷.

Kvalitet på statistikkproduksjonen

SSB følger kvalitetskravene i Retningslinjer for europeisk statistikk⁸ (Retningslinjene). I 2018 ble Retningslinjene oppdatert av Eurostat, og det ble laget en norsk oversettelse.

Eurostat har i 2018 også startet oppdateringen av Rammeverk for kvalitets-sikring. SSB har deltatt i dette arbeidet. Rammeverket er en samling med forslag til aktiviteter, verktøy og metoder som støtter Retningslinjene. Retningslinjene er sammen med virksomhetsmodellen⁹ grunnlaget for gjennomganger av kvaliteten i enkelte statistikker i SSB (Kvalitetsgjennomganger).

I 2018 ble det gjennomført to nye kvalitetsgjennomganger. Begge bekreftet at statistikkene følger Retningslinjene, men at det også finnes forbedringspotensial. Funn fra gjennomgangen resulterte i en plan med konkrete tiltak til forbedring. Generelt viser kvalitetsgjennomgangene at det brukes relativ mye tid og ressurser på prosessene med å samle inn og klargjøre data.

⁷ <https://www.ssb.no/en/forskning/discussion-papers/encompassing-tests-for-evaluating-multi-step-system-forecasts-invariant-to-linear-transformations>.

⁸ European Code of Practise, CoP.

⁹ Virksomhetsmodellen beskriver de ulike stegene i statistikkproduksjonen, og består av de sju stegene *avklare behov, planlegge og utforme, samle inn, klargjøre, analysere og formidle*.

Forekomst av feil i statistikkproduksjon og publisering

Forekomsten av feil i publiseringer har vært på samme nivå siden 2014, da SSB endret definisjonene for hva som vurderes som alvorlige og mindre alvorlige feil. Det er ikke oppdaget alvorlige feil i statistikkpubliseringer siden 2014, og heller ikke i 2018. Når det gjelder antall statistikkpubliseringer med mindre alvorlige feil, er antallet mer enn halvert sammenlignet med 2016 og 2017, jf. tabell 3.1. Dette kan ha sammenheng med følgende:

- Bedre kvalitetssikringsrutiner i form av forhåndsvisning av tabeller før publisering.
- Artikkel og statistikkpublisering er splittet på to separate sider.
- Færre statistikker har en medfølgende artikkel, og statistikkansvarlig bruker mer tid på kvalitetssikring i selve statistikkpubliseringen.

For at en feil i statistikkpubliseringen skal registreres som alvorlig, må feilen være spredt til og potensielt benyttet av store brukergrupper. De få gangene media har brukt feil tall i 2018, har SSB rettet og gitt beskjed svært raskt, noe som har hindret stor spredning. I tilfeller hvor det har vært spredning av feil tall, er det i statistikker med mindre samfunnsøkonomisk eller politisk interesse.

Tabell 3.1 Antall publiseringer og feilrettinger

Statistikkpubliseringer	2016	2017	2018
Antall statistikkpubliseringer ¹⁰	874	861	814
Antall statistikkpubliseringer med alvorlige feil	0	0	0
Antall statistikkpubliseringer med mindre alvorlige feil	65	62	26
Antall publikasjoner/analyseartikler	259	169	157
Antall publikasjoner/analyseartikler med mindre alvorlige feil	13	8	12

SSB er bedt om å gjøre en vurdering av hva som er akseptabelt nivå på feil av ulik alvorlighetsgrad. SSBs statistikker og analyser skal være faglig kvalitetssikret når de publiseres, men det kan likevel forekomme feil. Feil skal innrømmes og redegjøres for på en åpen og korrekt måte, og rettes så snart som mulig. Rettingen og informasjon til brukerne skal tilpasses alvoret i feilen. SSB opererer med følgende definisjoner¹¹ på feil:

Alvorlige feil:

- Feil i sentrale størrelser og tekst, for eksempel hovedtall, aggregerte størrelser, nyhetstittel og ingress
- Feil som forekommer i stort omfang, for eksempel at mange tabeller og mye tekst må endres
- Feil i økonomisk og samfunnsmessig spesielt sensitive statistikker
- Feil som medfører feilaktig bruk av resultatene, for eksempel ved omfattende spredning av misvisende tall i media
- Feil som medfører at SSB blir gjenstand for omfattende kritikk

¹⁰ For omtale av endring i statistikkpubliseringer, se avsnitt om endringer i statistikkporteføljen under kapittel 3.3.

¹¹ Definisjonen kan finnes på SSBs nettside:

<https://www.ssb.no/omssb/styringsdokumenter/formidlingspolitikk/prinsipper-for-feilretting>

Mindre alvorlige feil:

- Når tallet er mindre sentralt i statistikken
- Det er liten fare for feilaktig bruk av resultatene, for eksempel via media
- Det er liten fare for kritikk av SSB knyttet til saken

Skjønnhetsfeil:

Slike feil dreier seg om form, og har ikke betydning for brukernes forståelse eller anvendelse av materialet. Det kan være skrivefeil, språklige feil og andre feil i teksten som ikke berører statistikkinnholdet.

Når toleranse for feil skal vurderes, vil det generelt være en vurdering av nytte versus kostnader. Dersom SSB ikke skal tolerere feil av noen art i statistikkpubliseringene, vil det måtte påregnes lenger produksjonstid og dermed lavere gjennomsnittlig aktualitet. De siste årene er det ikke oppdaget alvorlige feil, mens det er oppdaget mindre alvorlige feil i om lag sju prosent av de publiserte statistikkene. I 2018 var andelen statistikker publisert med mindre alvorlige feil imidlertid nede på tre prosent. SSB har nullvisjon når det gjelder feil av alvorlig karakter, og mener at akseptabelt nivå på mindre alvorlige feil vil være om lag fem prosent av antall publiserte statistikker. SSB vurderer det ikke hensiktsmessig å rapportere antall skjønnhetsfeil.

Aktualitet

Resultatindikatoren aktualitet viser gjennomsnittlig antall uker fra måleperiodens utløp til statistikken blir publisert. Aktualiteten har i 2018 vært på samme nivå som de foregående årene. Det er imidlertid mindre avvik fra Finansdepartementets resultatkrav, og SSB arbeider med å forbedre aktualiteten på enkelte årsstatistikker.

Fra og med 2018 er Offentlig regnskapsrapportering fra banker og finansieringsforetak (ORBOF) tilpasset internasjonale regnskapsstandarder (IFRS). Tilpasningen har medført en større omlegging av månedlig og kvartalsvis bankstatistikk fra og med januar 2018, som igjen har påvirket aktualitetstallene negativt i 2018. For 2019 er aktualiteten for disse statistikkene forventet å være tilbake på minst like godt nivå som før 2018. På enkelte områder som for eksempel for familie og husholdningsstatistikkene har det imidlertid vært en betydelig forbedring i aktualiteten. Tilsvarende gjelder kriminalitetsstatistikkene. Aktualiteten for statistikker over fødte og døde er også bedret, og en ytterligere forbedring forventes som følge av nye løsninger for folkeregisteret. Utenrikshandel med tjenester forbedret aktualiteten i 2018 med nesten to uker.

På bestilling fra Finansdepartementet vurderte SSB i 2018 aktualitetsindikatoren. For at indikatoren skal bli mer sammenlignbar over tid, vil SSB fra 2019 utelate statistikker som ikke er publisert de tre siste årene sammenhengende.

Tabell 3.2 viser gjennomsnittlig aktualitet for henholdsvis måneds-, kvartals-, og årsstatistikk de siste tre årene. Resultatene ligger på nivå med foregående år.

Tabell 3.2 Aktualitet, gjennomsnittlig antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir publisert

	2016	2017	2018	Resultatkrav
Aktualitet månedsstatistikk totalt	3,5	3,6	3,6	< 3,4 uker
Foreløpige tall aktualitet måned	2,2	2,3	2,3	
«Endelige» tall aktualitet måned	3,9	3,9	3,9	
Aktualitet kvartalsstatistikk totalt	7,7	8,1	8,0	< 7,7 uker
Foreløpige tall aktualitet kvartal	7,5	7,7	7,2	
«Endelige» tall aktualitet kvartal	7,8	8,2	8,1	
Aktualitet årsstatistikk totalt	33,3	33,1	33,5	< 30 uker
Foreløpige tall aktualitet år	23,2	25,2	28,2	
«Endelige» tall aktualitet år	35,0	34,5	34,1	

For noen få statistikker publiseres foreløpige tall. Disse baserer seg gjerne på mer aggregert informasjon, indikatorer og eller imputeringer¹², og er ment å komme svært tidlig for å gi noen tidlige indikasjoner på utviklingen. For noen formål er dette svært viktig. Aktualiteten for disse er skilt ut på egen linje. Endelige tall er basert på detaljert kvalitetssikret informasjon fra oppgave-giverne og kan da gi mer detaljert statistikk innenfor det aktuelle området. Det er som regel stort samsvar mellom makrotallene i foreløpige og endelige tall. Aktualiteten for endelige tall er gitt i egen linje. I noen statistikker revideres tallene med jevne mellomrom, for eksempel nasjonalregnskapet. Dette er ikke omfattet av aktualitetstallene.

Punktlighet

Resultatindikatoren punktlighet viser hvor stor andel av statistikkene som ble publisert på det tidspunktet som ble varslet tre måneder tidligere. Punktlighet skal sikre forutsigbarhet og likebehandling av brukere, og er et viktig prinsipp i de europeiske retningslinjene for offisiell statistikk.

Stort sett følger produksjonen av statistikk og publiseringer statistikk-kalenderen, men i 2018 har det vært flere flyttinger enn i et gjennomsnittså, slik at punktligheten ikke er så god som ønsket. Til sammen ble publiserings-tidspunktet endret for 78 statistikker i 2018. 29 av disse (37 prosent) ble framskyndet, mens 49 statistikker (63 prosent) ble utsatt. Utsettelsene skyldes blant annet oppgaveoverføringen mellom Oslo og Kongsvinger, for å sikre nødvendig kvalitet på statistikkene. Antatte forsinkelser meldes kontinuerlig, og det vurderes alltid tiltak for å sikre punktligheten i slike tilfeller.

Tabell 3.3 Punktlighet. Andel av statistikker publisert som varslet tre måneder tidligere. Prosent.

	2016	2017	2018	Resultatkrav
Andel av statistikker publisert på tidspunktet som ble varslet tre måneder før	96,7	94,6	90	> 95 prosent
Andel publiseringer meldt for sent (senere enn 3 måneder før publisering)	12,6	10	5	-

Tabell 3.3 viser andel av statistikker som ble publisert på tidspunktet som ble varslet tre måneder før, og andel publiseringer som ble meldt for sent. Selv om det i 2018 var en lavere andel som ble publisert på det først varslede tidspunktet, var likevel resultatet bedret når det gjelder andel statistikker som er meldt for sent, sammenlignet med foregående år.

¹² Beregne en verdi for observasjoner som mangler for en enhet, for eksempel ved å benytte verdier for samme observasjon for andre enheter.

Svarrespons og elektronisk innrapportering

Tabell 3.4 viser at svarprosenten for undersøkelser med oppgaveplikt er på 96 prosent, som er over målkravet. SSB er godt fornøyd med resultatet og forventer at svarprosenten vil holde seg over kravet om 94 prosent også i årene som kommer. Videre viser tabellen at svarprosent for frivillige undersøkelser, personer og husholdninger, er på 61 prosent. Dette er lavere enn målet, men skyldes først og fremst sammensetning i porteføljen av undersøkelser. Svarprosent i intervjueradministrerte undersøkelser er på samme nivå eller høyere enn i 2017, og svarprosent i selvadministrerende elektroniske undersøkelser har også økt.

Andelen elektronisk innrapportering var på 99 prosent i 2018, som er en økning fra 97 prosent i 2017. SSB vurderer at resultatet er tilfredsstillende, og har i etter dialog med Finansdepartementet kommet til at det verken er realistisk eller ønskelig å nå målet om 100 prosent elektronisk innrapportering. Det er fordi enkelte oppgavegivere velger å ta kontakt med SSB via telefon. SSB vurderer at å avvise telefonhenvendelser fra oppgavegivere for å henvise til den elektroniske løsningen, ikke alltid er ønskelig, og at det kan være i strid med kravet om redusert oppgavebyrde.

Andel elektronisk innrapportering via Altinn økte til 94 prosent i 2018. De resterende seks prosent ble rapportert gjennom andre elektroniske kanaler.

Tabell 3.4 Svarprosent og elektronisk innrapportering

Resultater i prosent	2016	2017	2018	Resultatkrav
Svarprosent oppgavepliktige undersøkelser	94	96	96	> 94 prosent
Svarprosent frivillige undersøkelser	65	54	61	> 65 prosent
Elektronisk innrapportering. Andel i prosent	93	97	99	100 prosent

Tabell 3.5 Detaljer om svarprosent i frivillige undersøkelser 2015–2017

Svarprosent for frivillige undersøkelser	2016	2017	2018
Frivillige undersøkelser. I alt	65	54	61
Intervjuundersøkelser	56	59	61
Faste årlige intervjuundersøkelser	59	58	59
Selvadministrerte undersøkelser (frivillige web-undersøkelser)	92	46	61
Svarprosent utenom oppdragsvirksomhet	75	54	59
Oppdrag	55	59	64

Oppgavebyrde

SSB skal redusere oppgavebyrden for oppgavegivere, blant annet gjennom generell effektivisering og økende bruk av registerdata. Næringslivet kan nå forholde seg til kun én innrapporteringskanal gjennom den nasjonale felleskomponenten Altinn.

Tabell 3.6 viser at oppgavebyrden for næringslivet var 75 årsverk i 2018 mot 81 årsverk i 2017. Den var dermed innenfor resultatkravet om mindre enn 80 årsverk. Forenklingen og videreutviklingen av de skjembaserte løsningene bidrar til å redusere næringslivets samlede oppgavebyrde. Nedleggelsen av ordrestatistikkene for industri og bygg og anlegg bidro til en permanent nedgang i oppgavebelastningen i 2018.

Tabell 3.6 Oppgavebelastning og fordeling av oppgavebyrden

Antall årsverk	2016	2017	2018	Resultatkrav
Oppgavebyrde næringsliv ¹³	61	81	75	< 80 årsverk
Oppgavebyrde personer	20	15	12	-

Oppgavebyrden fordeler seg som følger:

- 11 prosent av foretakene i privat sektor deltok i en eller flere av SSBs undersøkelser i 2018.
- Hovedmengden av foretakene i privat sektor har under 10 ansatte, og av disse mottok 8 prosent skjema fra SSB i 2018. Tilsvarende andel for foretak med 10-19 ansatte var 47 prosent og for foretak med 20-49 ansatte 72 prosent.
- Foretak med over 50 ansatte utgjør en liten del av populasjonen (1 prosent). I denne gruppen deltok 93 prosent i minst en undersøkelse i 2018.

3.5. Status for gjennomføring av SSBs strategi 2017-2020

Strategien for perioden 2017–2020 består av seks strategiske tema med tilhørende ambisjoner og prioriteringer. Temaene har hatt ulik prioritering gjennom perioden, og enkelte av temaene er avhengig av at oppgaver knyttet til andre tema er gjennomført.

Samvirke med omverdenen

SSB skal styrke relasjonene til, og samarbeide mer med, brukere, oppgavegivere, registreiere og andre samarbeidspartnere. SSB er avhengig av eksterne aktører. Dette er derfor et strategisk tema med mange ambisjoner.

Registeravtalene

SSB har samlet 28 registeravtaler med oppgavegivere som blir fulgt opp årlig med egne kvalitetsrapporter og egne oppgavemøter. Med de mest sentrale registreierne gjennomføres det også egne møter på direktørnivå. Dette samarbeidet er svært nyttig for SSB.

Bedre datagrunnlag fra ikke-finansielle foretak

Forprosjektet for bedre datagrunnlag fra ikke-finansielle foretak til utenriksregnskapets finansregnskap og direkteinvesteringsstatistikk er fullført i 2018. Forprosjektet anbefaler å fortsette med et langsiktig utviklingsprosjekt for å gjennomføre en større omlegging av datainnsamling og bearbeiding av data for ikke-finansielle foretak, samt produksjon av finansstatistikk overfor utlandet (makrostatistikk). Det vil gjennomføres mindre endringer i datainnsamlingen i 2019 i påvente av omlegging til Altinn 3.

Tilgang og kvalitet i registerdata og virksomhetsdata

SSB er avhengig av registreierne for å få tilgang til data av høy kvalitet. Arbeidet som skal sikre at SSB også i framtiden får tilgang til data av høy kvalitet, og som skal bidra til å styrke kontakten med registreiere, er godt i gang. Flere av tiltakene må ses i sammenheng med moderniseringsprosjektet. Effekter av arbeidet ventes først å inntreffe noe fram i tid.

Nye datakilder evalueres kontinuerlig i SSB, og det er satt i gang flere prosjekter. For konsumprisindeksen er strekkodedata, dvs. aggregerte

¹³ Brudd i tidsserien fra 2017 pga. ny og mer presis målemetode for oppgavebyrde

transaksjonsdata, en viktig datakilde, og ambisjonen er å erstatte tradisjonell prisinnsamling med denne type transaksjonsdata. For 2018 er omfanget økt ytterligere, nå også på områder som krever utvikling av helt nye beregningsmetoder for prisindekser. Et annet spor er bruk av grensesnitt (API-løsninger) for innhenting av data til prisstatistikkene.

Høy kvalitet på internasjonalt utviklingssamarbeid

Institusjonssamarbeid på landnivå er SSBs hovedtilnærming i utviklingssamarbeidet. Ved utgangen av 2018 har SSB etablerte langsiktige og brede institusjonssamarbeid i henholdsvis Ukraina, Kirgisistan og Sudan. SSB har også institusjonssamarbeid med flere land som en del av Olje for utviklingsprogrammet og Likestilling for utviklingsprogrammet. Et annet viktig arbeid som har pågått gjennom 2018 er planlegging av et program for husholdningsundersøkelser som skal gi informasjon om tilgang til moderne energi og effekt for husholdningers levkår i partnerland. Arbeidet som SSB skal gjøre på dette området er tett knyttet opp til det Verdensbank-initierte programmet Energy for All.

Bedre tjeneste for utlevering av styringsdata til forvaltningen

Det har vært en egen arbeidsgruppe som har diskutert og bidratt til at man kan utvikle egen statistikk for forvaltningen, det er inngått samarbeidsavtaler med ulike direktorater for produksjon av relevant statistikk for disse, men også sikre en hensiktsmessig og effektiv arbeidsdeling.

Direktoratet for økonomistyring (DFØ), Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) og SSB gjennomførte et prosjekt i 2018 som resulterte i en rapport, *Statistikk over ansatte i staten - Notater 2018/36*. Prosjektet utredet muligheten for å lage mer presis statistikk om årsverk i staten. Notatet avgrensner hvilke virksomheter og hvilke ansatte/arbeidsforhold som skal inngå i statistikken. Videre ble det sett på hvilke muligheter det er for å lage statistikk over ansatte i staten, som dekker statistikkbehovene til blant annet Finansdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, DFØ og Difi. Statistikken vil også bli tilgjengeliggjort gjennom statistikkbanken og egne publiseringer på ssb.no i løpet av 2019.

Rolleavklaring og samarbeid med komplementære aktører

SSB deltar i prosjektgruppen for nytt folkeregister, både i styringsgruppen, i arbeidsgrupper og i kvalitetssikringen av innholdsendringene. SSB deltar også i styringsgruppen og arbeidsgrupper for utviklingen av den nye Helseanalyseplattformen.

Det gjennomføres hvert år brukermøter med viktige brukere på de ulike områdene for personstatistikk. På næringsstatistikkene har man rådgivende utvalg. Det gjennomføres årlige møter med registereierne for å diskutere strategiske valg, sikre gode og planmessige leveranser samt sikre at kvalitets-sikringstiltak blir iverksatt.

SSB har ansvaret for å videreutvikle og implementere standarder for sentralitet, samt standard for nye økonomiske regioner, forberede region- og kommunereformen bl.a. i tett dialog med Kartverket

SSB har tatt i bruk a-ordningen på en rekke nye områder. I 2018 ble mottaket fra Skatteetaten framskyndet med fem dager, som har bidratt til økt bruk av

denne kilden – også for korttidsstatistikker som månedlig nasjonalregnskap og kvartalsvis arbeidsforhold og lønn.

Effektivt utlån av mikrodata til forskere

Forskningsportalen microdata.no er et stort bidrag til å nå målet om effektivt utlån av mikrodata. Et nytt Brukerutvalg for mikrodatatjeneste ble etablert og startet opp sin virksomhet i 2018, se nærmere omtale under avsnitt 3.3.

Tall om næringsliv

Redusere ubalansene i nasjonalregnskapet

I 2018 er det etablert to arbeidsgrupper for å bedre inndelingen av de multinasjonale store selskapene og forbedre konsistensen i data fra disse i ulike undersøkelser inn i nasjonalregnskapet. Flere andre land har etablert lignende grupper for å bedre grepet om data for de multinasjonale selskapene i grunnlagsstatistikken og i nasjonalregnskapet. I 2018 er det blant annet utviklet metoder for å identifisere mistenkt underrapportering av tjenesteeksport og inkonsistenser på foretaksnivå på et tidlig tidspunkt, gjennom kobling av data fra ulike kilder.

Tiltak for å redusere ubalansene i nasjonalregnskapet har hatt høy prioritet i 2018. Arbeid med statistiske avvik i nasjonalregnskapet har medført at lagerendringer og statistiske avvik (ubalanser) er noe nedjustert bakover i tid og utgjorde for årgangen 2017 (foreløpige tall) 3,2 prosent av BNP. For statistikk over tjensteeksport er det utviklet en metode for tidlig avdekking av mulige inkonsistenser i datagrunnlaget. Manglende tjensteeksport som er avdekket og verifisert, vil bli vurdert inkludert i nasjonalregnskapets hovedrevisjon i 2019.

Det har vært et utstrakt samarbeid gjennom 2018 for å vurdere statistikkpopulasjonen og føringer og klassifiseringer for offentlig forvaltning, som vil påvirke både inntekt- og kapitalregnskapet og finansregnskapet. Endringene vil innarbeides i forbindelse med hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet i 2019.

Månedlig nasjonalregnskap

Den 11. september kom SSB for første gang med månedlig nasjonalregnskap. Kvartalstall for nasjonalregnskapet baseres nå på informasjon fra månedlig nasjonalregnskap (MNR). Norge er blant de første land i verden som kommer med månedlige nasjonalregnskap.

Delingsøkonomi og nye data

De første tallene om andeler som bruker delingsplattformtjenester er publisert (2017 og 2018). For å bedre overnattings- og turismestatistikken er det behov for å få tall for bl.a. AirBnB sin virksomhet i Norge. SSB har vært tydelige og konkrete på databehovet i høringsuttalelse knyttet til rapportering for formidlingsselskaper, og er i dialog med Skatteetaten om datamuligheter. I 2018 har arbeidet med å vurdere nye datakilder, som mobilposisjoningsdata og transaksjonsdata, startet.

Netthandel

I 2018 ble et dokumentasjonsnotat publisert sammen med en artikkel om tall for husholdningenes netthandel i nasjonalregnskapet. SSB er åpne om hvordan tallene lages, og at det er usikkerhet i nivået på tallene. Det bildet som

tallene viser, av oppgang i netthandelen og import under tolldeklarasjons-grensa¹⁴, er imidlertid rimelig sikkert.

Med formål om å oppfylle behovet for ny varehandelsstatistikk i strukturstatistikk for detaljhandelen, startet SSB i 2018 måling av årlig omsetning fra netthandel – og ikke bare den delen som er næringskodet som netthandels-selskaper. Disse tallene vil bli publisert våren 2019. I 2018 er det også arbeidet med å forberede en tilsvarende datafangst for netthandelen fra engros-selskaper.

Den europeiske rammeverksforordningen for næringsstatistikk

Gjennom 2018 er det arbeidet med å forberede rammeverksforordningen for næringsstatistikk. Det skal i henhold til forordningen etableres av månedlige verdi- og volumindikatorer for tjenestenæringene, månedlig frekvens for produksjon i bygge- og anleggsnæringen, en heldekkende månedlig volumindeks for varehandelen, og i tillegg skal flere tjenestenæringer i strukturstatistikkene dekkes enn hva som er tilfelle i dag.

Rammeverksforordningen vil tidligst tre i kraft i 2020, og arbeidet fortsetter i 2019 med vekt på å undersøke hvordan kravene kan løses på en effektiv måte. En konklusjon fra arbeidet så langt, er at det kan bli ressursmessig krevende både for SSB og oppgavegiverne å oppfylle kravene da SSB mangler data særlig på månedsbasis for mange av områdene fordi det ikke finnes gode registerdata. Andre land som har startet med å lage hyppigere korttidsstatistikk for tjenestenæringer og bygge- og anleggsnæringen, samler inn data via utvalgsundersøkelser.

Publiseringer

SSB har gjennom 2018 også lagt vekt på god og relevant formidling av statistikk og bredere analyser knyttet til næringsstatistikkene. Ikke minst er det etablert flere faktasider med titler som *norsk næringsliv, norsk økonomi, jakt, fiske, internett og mobil, bolig og bil og transport*. I 2018 er det også lagt ned arbeid for å gi brukerne nye opplysninger på områder som helseregnskap, FoU og eksport av tjenester, og noen publiseringer er slått sammen for å framstille statistikk mer helhetlig.

SSB-nyheter

Enda flere skal kjenne til SSB, ha kunnskap om virksomheten og benytte faktagrunnlaget som SSB produserer, og flere skal lese SSB-artikler

SSB hadde stort gjennomslag i mediene med statistikk og forskning i 2018. Tallene fra medieovervåkingstjenesten viser at SSB hadde over 48 000 treff i norske medier i løpet av fjoråret. Det er betydelig mindre enn det svært spesielle året 2017, men samtidig omtrent 25 prosent mer enn i 2016. Det var også en betydelig vekst i antall saker hvor SSB-ansatte ble sitert sammenlignet med årene før. Arbeidet med å øke nyhetsverdien i artikler som blir publisert på ssb.no har vært prioritert, og i løpet av 2018 er det blant annet innført sitater fra SSB-ansatte i artiklene.

Det er blitt arrangert fire pressekonferanser for konjunkturtendensene med prognoser for norsk og internasjonal økonomi. Mediedekningen for konjunkturtendensene har økt litt sammenlignet med 2017, fra om lag 1600 til 2000 medieoppslag totalt.

¹⁴ Per 2018 er tolldeklarasjonsgrensa på 350 norske kroner.

Økt bruk av sosiale medier

Satsingen på sosiale medier fortsatte i 2018 med vekt på Facebook. I løpet av året ble det blant annet publisert en serie med poster om fylkene, hvor hvert fylke ble presentert med statistikker som de topper. Hver av disse postene nådde opp mot 30 000 personer. Det ble også eksperimentert mer med videoposter og andre formater. Den mest populære posten på Facebook i 2018 nådde 130 000 personer.

Mer brukerorientert digital kommunikasjon

Analyse av web-statistikk viser at ssb.no hadde sju prosent flere besøkende i 2018 enn året før. Det var også en vekst i antall besøk på to prosent, mens antall sidevisninger gikk ned med sju prosent. Nedgang i sidevisninger var forventet som et resultat av omleggingen av statistikk siden i 2017. Besøk fra søkemotorer lå i 2018 på 65 prosent, mot 64 prosent i 2017. Det har vært et langsiktig mål å få denne andelen over 65 prosent. Antall besøkende fra sosiale medier gikk ned med 17 prosent i 2018, og andelen er nå på 2,3 prosent. Andelen som bruker mobil på ssb.no har gått opp fra 28 prosent i 2017 til 30 prosent i 2018.

Analyse av brukeratferd og tilbakemeldinger fra brukere viser at det er utfordring for SSB at brukerne benytter andre ord og uttrykk når de leter etter statistikk enn det SSB selv bruker. SSB har gjennom flere år gjennomført tiltak for å gjøre det enklere for brukerne å finne relevant statistikk og gjøre det enklere å navigere i disse. Det er særlig lagt vekt på å tilrettelegge bedre for brukerne som er ute etter konkrete tall og generell informasjon om et tema. I 2018 inkluderer dette nye tjenester for brukerne som et modernisert brukergrensesnitt i statistikkbanken, en husleiekalkulator, nye faktasider tilrettelagt for utvalgte målgrupper, nye forbedringer på statistikk sidene og klarspråkpiloter med utvalgte statistikker.

Videreutvikle folkeopplysningsrollen

SSB ønsker å bygge opp interesse for og kunnskap om statistikk blant barn og unge, og skolen er den beste samfunnsarenaen der alle kan nås. Det er publisert sider på ssb.no tilpasset læringsmål i utvalgte fag, forberedt utsending av jevnlig nyhetsbrev til lærere fra januar 2019, kommunisert med lærere for å informere og lære om deres behov og deltatt på landets største skolemesse, SETT-messen. SSB tilbyr også kurs for elever og lærere i hvordan finne og bruke SSBs statistikk.

Tema og fortellinger

SSBs ambisjoner for dette strategiske temaet er sammenstilling og analyser av statistikk på store og viktige tema, og evne til å fange opp viktige tema som kommer på dagsorden.

Det er gjennomført analyser på en rekke områder i 2018, som er publisert i rapporter og analyseartikler. Det er også gjennomført forarbeid for tilrettelegging for forløpsanalyser på flere områder, blant annet et forprosjekt for implementering av forløpsdatabase på barnevernsområdet. Den nyetablerte Analyseportalen har fått et stort omfang og strategien tilsier ytterligere økning. Det er planlagt flere temasider på ssb.no som kommer i løpet av 2019.

Kompetanse for fremtiden

Vridning av arbeidsoppgaver fra manuelle rutiner til mer analyse

Høsten 2018 utviklet SSB et nytt kurs for skriving av analyser, hvor deltakerne har blitt veiledet av seniorer på analyseområdet. Kurset vurderes å være vellykket, og det videreføres for å nå flere medarbeidere. Dette støtter opp under videreutvikling av Analyseportalen.

Økt kompetanse på flere områder

SSB har innført krav til mastergrad ved rekruttering til nye stillinger. Antallet medarbeidere med mastergrad økte fra 2017 til 2018, både i Oslo og på Kongsvinger.

SSB skal styrke kompetansen på IT og statistisk metode. IT-avdelingen har i 2018 utarbeidet en kompetanseutviklingsstrategi og innført en mal for medarbeidersamtaler med vekt på kompetanseutvikling. Denne tas nå i bruk i hele organisasjonen. Seksjon for metoder har tatt over ansvaret for kvalitetsgjennomgangene i statistikkarbeidet. SSB skal arbeide videre med å profesjonalisere arbeidet med datainnsamling og statistikkarbeid gjennom videreutvikling av metodekurs.

Kompetanseplaner og implementering av nye arbeidsoppgaver har vært i fokus for medarbeidere omfattet av omorganiseringen i statistikkavdelingene. Det er gjennomført betydelig kompetanseoverføring mellom medarbeidere i forbindelse med at arbeidsområder ble flyttet, og det er ytt betydelig innsats fra de som har vært berørt. Selve kompetanseoverføringen har vært gjennomført på ulike måter. Arbeidet med å bygge kompetanse tar tid, og arbeidet fortsetter også i 2019.

Økt profesjonalisering av ledere

Gjennom året har SSB utviklet et nytt kursopplegg for gruppelederne. Gruppelederne følges også opp med veiledning i etterkant. Det er også gjennomført samlinger med alle ledere, hvor tema blant annet har vært HMS og arbeidsmiljø. For å sikre god gjennomføring for alle som har vært omfattet av omorganiseringene, har HR-seksjonen prioritert å gi ekstra støtte og veiledning til berørte ledere.

Modernisering av statistikkproduksjonen

SSB er i gang med modernisering av statistikkproduksjonen. Dette innebærer blant annet å utvikle og etablere en moderne produksjonsplattform som vil bestå av flere generiske fellesløsninger som samvirker, og å legge om måten statistikk og analyser produseres på i SSB. I 2018 ble arbeidet med å anskaffe en ny skybasert IT-plattform påbegynt. Første versjon vil etter planen bli tatt i bruk løpet av 2019.

KOSTRA og microdata.no er satt i produksjon. Disse løsningene er utviklet med bakgrunn i samme informasjonsmodell som har dannet grunnlag for løsningene som ble skissert i Moderniseringsprogrammet.

Modernisering av statistikkproduksjonen er også omtalt andre steder, blant annet under avsnitt 3.2 Store utvikling- og endringstiltak i 2018 og 4.1 Effektiv drift og organisasjonsutvikling.

4. Styring og kontroll i virksomheten

4.1. Effektiv drift og organisasjonsutvikling

Organisasjonsutvikling

SSBs har i 2018 hatt økt oppmerksomhet på sammenhenger mellom lederutvikling, kompetanseutvikling og godt arbeidsmiljø. Ny kompetanse har blant annet bidratt til felles faktagrunnlag og kunnskap om hvordan ledelse og trivsel på arbeidsplassen kan sikre bedre kvalitet og mer effektiv drift.

Omorganiseringen av statistikkavdelingene og overføring av oppgaver mellom Oslo og Kongsvinger, hadde som mål å bidra til mer robuste kompetansemiljøer både på Kongsvinger og i Oslo.

I 2018 implementerte SSB en bestillings- og prioriteringsmodell, som er en prosess for innmelding og prioritering av utviklingsbehov innen IT, datafangst og metode fra hele organisasjonen. Målet er å samle alle utviklingsønsker, samt å sikre helhetlig prioritering. I første omgang har prosessen gitt en god oversikt over ønsker og muligheter på IT-utviklingsområdet i 2019.

Digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester

SSB følger de anbefalingene som gis i regjeringens digitaliseringsrundskriv rundt gjenbruk av standardkomponenter og informasjon og bruk av skytjenester. I 2018 har arbeidet med å utvikle en felles plattform for statistikkproduksjon startet. Dette er et sentralt element i modernisering av SSB, og nyutvikling av statistikk skal skje på denne plattformen. Det forventes at dette vil gi gevinst i form av effektivisering, automatisering og mindre behov for egen datakraft.

Ny KOSTRA-løsning ble lansert 15. mars 2018. Gjennom KOSTRA-prosjektet er det etablert en plattform som moderniserer produksjonen av KOSTRA-statistikker. Gjenbruk og videreutvikling av denne plattformen vil danne grunnlaget for fornyelse av hele statistikkproduksjonen i SSB.

De viktigste leveransene i moderniseringen av KOSTRA, har vært å etablere en arbeidsbenk som tilbyr funksjonalitet for å bygge opp og administrere tabeller for publisering i Statistikkbanken. Videre er det utviklet et tjenestebibliotek for editering og estimering av data basert på statistiske metoder. Metoder for estimering gjør det mulig å beregne tall for kommuner som ikke har rapportert, og dermed få beregnet landstall. Metoder for editering gjør det mulig å kvalitetskontrollere data på tvers av områder, samt å effektivisere kvalitetskontrollen.

Tjenestebiblioteket benytter et felles data- og metadatalager som også er utviklet under KOSTRA. KOSTRA-prosjektet har kommet langt i å etablere mer effektive og automatiserte rutiner for å avidentifisere opplysninger som anses som konfidensielle, rutiner som kan tas i bruk på andre statistikkområder som behandler individdata. Dette vil på sikt effektivisere rutinene knyttet til prikking/konfidensialitet i betydelig grad.

Også på formidlingssiden har KOSTRA utviklet nye produkter på ssb.no, som blant annet gir brukerne enklere tilgang til kommunedata – både fra KOSTRA og andre statistikker på kommunenivå. Det vurderes nå om de nye formid-

lingsproduktene Kommunefakta og KOSTRA nøkkeltall kan benyttes for å bedre formidlingen av andre kommunale statistikkområder som ikke hører inn under KOSTRA.

Likeledes har KOSTRA-prosjektet levert et nytt brukergrensesnitt for SSBs statistikkbank (PX-web), som har forenklet bruken og tilgangen til Statistikkbanken for alle statistikkprodukter – både eksterne og interne brukere av banken. Introduksjonen av PX-web har blant annet gitt bedre ytelse og en langt mer brukervennlig statistikkbank.

Utvikling av tjenestekjeder

Tjenestekjeder er tjenester som tilbys av ulike virksomheter, men som blir presentert sammenhengende for brukeren. Det skal i årsrapporten også gjøres en vurdering av de tjenester og prosesser i egen virksomhet som bør ses i sammenheng med andre virksomheters tjenester, og om disse egner seg for utvikling av tjenestekjeder.

SSB samarbeider med andre virksomheter om å levere best mulig produkter og tjenester på de områder hvor dette kan egne seg.

Som eksempel kan nevnes Indikatorrapporten - Det norske forsknings- og innovasjonssystemet¹⁵ som fra 2018-utgaven kun er tilgjengelig som elektronisk publikasjon. Indikatorrapporten publiseres på Forskningsrådets nettsider og er et samarbeid mellom flere aktører, blant annet SSB, Forskningsrådet og Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU). SSB leverer data for næringslivssektoren, mens NIFU leverer data for universitets- og høyskole- og instituttsektoren.

Produktivitet

En vurdering av SSBs produktivitet bør være en vurdering av flere kvalitets- og volumindikatorer som gir et bilde av produksjonsomfanget. Dette, sammenstilt med vurderinger av ressursinnsats på ulike hovedområder, mengde og kvalitet av utvikling, samt vurderinger av produkt og prosesskvalitet, kan gi en indikasjon på produktiviteten.

Det er innført en ny økonomimodell som vil være gjeldende fra 2019, som skal gi et bedre grunnlag for vurderinger av produktivitet. For 2018 baseres vurderingene på regnskap og timeregnskap. Regnskapet viser at SSBs utgifter til ordinær drift ikke har økt vesentlig i 2018 sammenlignet med 2017. Timeregistreringen viser færre timer anvendt på statistikkproduksjon som følge av nedgang i antall statistikker og noe færre publiseringer. De statistikker som er nedlagt, har imidlertid relativt lite timevolum. Videre er noen statistikker slått sammen, slik at effekten på timeforbruk er liten.

Timeregnskapet viser flere timer brukt på utviklingsoppgaver. Dette kan ses i sammenheng med både moderniseringsarbeidet og KOSTRA-prosjektet. Om lag samme produksjonsvolum med noe lavere timeinnsats innebærer at produktiviteten i statistikkproduksjonen har økt noe. De undersøkelsene som er gjort om kvalitet, og de tilbakemeldinger SSB får i brukerutvalg og evalueringer, indikerer at kvaliteten er stabilt god.

---

¹⁵ <https://www.forskningsradet.no/prognett-indikatorrapporten/Forside/1224698172624?d=Touch&m=t>

4.2. Bemanning og personalforvaltning

Bemanning

Ved utgangen av 2018 var det fem medarbeidere færre enn ved inngangen av året. Ved årsskiftet er det totalt 848 ansatte i SSB (eksklusive intervjuere og personer i ulike former for bistillinger), jf. tabell 4.1. I underkant av 80 medarbeidere har sluttet i SSB siste år, hvorav 35 var pensjonerings. Det betyr at SSB i 2018 har hatt turnover på i overkant av ni prosent. Det er noe høyere enn i 2016 og 2017. Sluttundersøkelsen i 2018 viser at ønske om nye utfordringer, lønn og annen karriereutvikling er hovedårsaken til at ansatte går over til andre arbeidsgivere, men flyttingen av oppgaver mellom Oslo og Kongsvinger kan også ha påvirket antallet som har sluttet i 2018. I overkant av halvparten av de som slutter har mindre enn fem års tjenesteansienitet. Dette er i tråd med tidligere års undersøkelser. Tabell 2.2 viser at andelen ansatte i Kongsvinger har gått ned i 2018. Årsaken er at det har vært flere pensjonerings i Kongsvinger enn i Oslo. Samtidig valgte flere medarbeidere å følge oppgavene fra Kongsvinger til Oslo enn motsatt.

Antall utførte årsverk i 2018 var 760. Tabell 4.1 viser at dette er betydelig lavere enn de foregående årene. En del av differansen skyldes at SSB har endret beregningsmetode. Tidligere ble antall årsverk beregnet ut fra stillingsprosent per ansatt ved utgangen av året. Fra og med 2018 tas det ut rapporter fra lønssystemet SAP som viser antall effektive årsverk.

Om lag 45 prosent av årsverkene er som tidligere, registrert på løpende statistikkproduksjon, og i 2018 er 14 prosent av årsverkene knyttet til utviklingsprosjekter. Antall årsverk benyttet på moderniseringsprosjektet har økt sammenlignet med de to foregående årene, mens det er registrert færre årsverk på utvikling av KOSTRA. Det siste er naturlig utfra hvilken fase disse prosjektene er i. Når det gjelder forsknings- og analyseprosjekter er andelen 11 prosent i 2018 mot 12 prosent i 2017 og 2016.

Tabell 4.1 Antall ansatte og årsverk

	2016	2017	2018
Antall ansatte	885	853	848
Antall årsverk ¹⁶	848	823	760
Årsverk etter virksomhetstype i prosent:	100	100	100
Løpende statistikkproduksjon	47	45	45
Utviklingsprosjekter	14	13	14
Forskning og analyseprosjekter	12	12	11
Administrasjon og planlegging	15	17	16
IKT infrastruktur og andre interne støttefunksjoner	12	13	14

Alderssammensetningen blant de ansatte i 2018 framgår av Tabell 4.2.

Tabell 4.2 Alderssammensetningen blant ansatte

	20-29	30-39	40-49	50-59	60 år +	Alle
Kvinner	34	72	115	108	90	419
Menn	41	81	119	107	81	429
Sum SSB	75	153	234	215	171	848

Alderssammensetningen i SSB er noe endret fra 2017. De to eldste aldersgruppene, henholdsvis 50-59 år og 60 år har gått mest ned. For

¹⁶ Fra 2018 er årsverk målt i ressursinnsats, hvor overtid og fravær forbundet med permisjoner og sykdom mer enn én dag er hensyntatt. Tidligere er stillingsprosent ved årsslutt grunnlaget for beregnet antall årsverk.

eksempel var 20 prosent av de ansatte 60 år eller eldre i 2018, mot 22 prosent i 2017. Aldersgruppa 30-39 år har økt mest.

Sykefravær

SSB er fornøyd med at sykefraværet er noe bedret i 2018 sammenlignet med 2017, jf. tabell 4.3. Fraværet ligger under IA-målet, som for perioden 2014-2018 er at sykefraværet ikke skal overskride 5 prosent.

I første kvartal var sykefraværet relativt høyt, 5,94 prosent. Dette skyldtes flere tilfeldig sammenfallende forhold. Det var spesielt mange sykmeldte på grunn av sesongsvingninger, i tillegg til flere langtidssyke. Det er lite som tyder på at det er sammenheng mellom sykefraværet og situasjonen med lederskifte mot slutten av 2017, og omorganiseringene. Det var kun noen få egenmeldinger som kunne relateres til forhold på arbeidsplassen. Disse ble raskt tatt tak i og fulgt opp av ledelsen i samarbeid med HR-seksjonen, slik at langtidssykmeldinger ble avverget.

I andre og tredje kvartal var sykefraværet lavere enn på flere år, med henholdsvis 3,65 og 3,49 prosent. Økningen i sykefraværet mot slutten av 2018 må ses på som normale sesongvariasjoner.

Tabell 4.3 Sykefravær

	2016	2017	2018
Sykefravær i prosent	4,3	4,6	4,5

Kompetansesituasjonen

I hovedsak er bemannings- og kompetansesituasjonen tilfredsstillende innen statistikkproduksjonen. Omorganiseringen av statistikkavdelingene preget mye av arbeidet med kompetanseutvikling i 2018. Risikovurderinger ble gjennomført og fulgt opp med tiltak for å sikre at statistikker ble produsert og publisert som forventet. I tillegg til å sikre kompetanseoverføring mellom Oslo og Kongsvinger, ble det gjennomført opplæring av nye medarbeidere innenfor sentrale verktøy som benyttes i statistikkproduksjonen.

Det er stor etterspørsel etter personer med IT-kompetanse i Norge, både i privat og offentlig sektor. SSB har heldigvis ikke mistet mange IT-medarbeidere i 2018, men det har vært vanskelig å rekruttere nye ansatte med riktig bakgrunn og erfaring. Dette har ført til at ledige stillinger har blitt stående ubesatt i lengre tid. Samtidig er det vanskelig å få leid inn eksterne ressurser, siden den kompetansen SSB trenger er svært etterspurt ellers i markedet. De eksterne og interne bemanningsutfordringene har fått konsekvenser for IT-leveranser i 2018, spesielt innen moderniseringsarbeidet, hvor flere aktiviteter har tatt lengre tid enn planlagt.

For å kunne utvikle og forvalte nye digitale løsninger på moderne teknologi, må SSB gjennomføre et betydelig kompetanseløft på IT-området. I 2018 har IT-avdelingen utarbeidet en kompetansestrategi med et detaljert mål bilde for framtidig kompetansebehov. Kompetanseutvikling har fått en sentral plass i medarbeidersamtaler og personalutvikling på IT-siden, og blir fulgt tett opp.

Selv om SSB har mange medarbeidere med høy fagkompetanse innen statistikkproduksjon, er det utfordringer på enkelte områder. Blant annet er

dyktige medarbeidere med relativt kort ansettelsestid, hvor det er investert mye i kompetanseoppbygging, også etterspurt eksternt. Det viser seg vanskelig å tilby lønns- og arbeidsvilkår som kan konkurrere med det mange oppnår utenfor SSB.

Inkluderingsdugnaden

SSB har i lang tid hatt et etablert samarbeid med tillitsvalgte, verneombud og øvrige ansatte for å oppnå en mer inkluderende arbeidsplass, en inkluderingsdugnad. SSB følger nå opp inkluderingsdugnaden. Dette gjenspeiles i rekrutteringsprosesser, der det er særskilt oppmerksomhet rundt rekruttering av personer med redusert funksjonsevne. I 2018 var det i avsluttede tilsettingsaker fire søknader merket med redusert funksjonsevne, én av disse var blant de innstilte, men vedkommende ble ikke tilsatt.

SSB har ikke identifisert tilfeller av kandidater med hull i CV-en i forbindelse med rekrutteringsprosesser. Det må imidlertid tas høyde for at det ikke alltid framkommer i CV eller intervjuer om kandidater har hull i CV-en. SSBs rekrutteringssystem var i 2018 ikke ferdig tilrettelagt for registrering/oppfølging av søkere med hull i CV-en, men dette vil være på plass tidlig i 2019.

SSB har jobbet med bevisstgjøring internt, slik at diskriminering ikke skal forekomme i rekrutteringsprosesser, eller på arbeidsplassen for øvrig. Dette følges særskilt opp av HR-seksjonen.

Medarbeiderundersøkelse

SSB gjennomførte en omfattende arbeidsmiljøundersøkelse i januar 2018. Oppfølgingsarbeidet, som ble forankret gjennom vedtak i toppledelsen og Arbeidsmiljøutvalget (AMU), sikret et felles kunnskapsgrunnlag. Gjennom dialog på tvers og gode prosesser ble det sikret både forbedring og utvikling av arbeidsmiljøet i SSB. Det ble videre utarbeidet maler og prosessbeskrivelser for rapporter på avdelingsnivå til toppledelsen og AMU.

SSB vurderer at arbeidet med resultatene fra undersøkelsen, sammen med to varsler til Arbeidstilsynet fra høsten 2017, har bidratt til økt oppmerksomhet på hvordan det kan tilrettelegges for et godt arbeidsmiljø i SSB. HMS-samtaler er snart gjennomført i hele organisasjonen, og sammen med de andre prosessene danner disse grunnlaget for det systematiske HMS-arbeidet i SSB.

4.3. Internkontroll og risikostyring

Arbeidet med å etablere et helhetlig og enhetlig system for styring og kontroll, ble påbegynt i 2016, og vil fortsette i 2019. Risikostyring er en viktig forutsetning for god internkontroll. I 2018 er det derfor lagt vekt på å forbedre risikostyringen og tilpasse denne ytterligere til virksomhetens øvrige styringssystem. Skala for sannsynlighets- og konsekvensvurderinger er justert og bedre tilpasset SSB virksomhet. I tillegg til metodiske anbefalinger fra Direktoratet for økonomistyring (DFØ), er ISO 31000:2009¹⁷ i større grad lagt til grunn for risikostyringsarbeidet. SSB mener at ISO-standarden utdyper DFØS anbefalingene på en god måte. Systemet for risikostyring er fortsatt under utvikling.

---

¹⁷ Den nye standarden ISO 31000:2018 ble publisert i november. Denne vil bli vurdert i fm. risikostyringsprosessen framover.

Oppdaterte risikovurderinger

SSB oversendte sine risikovurderinger til Finansdepartementet 1. juni 2018 som vedlegg til første tertialrapport. De største risikoene som var identifisert, var knyttet til følgende områder:

- å gjennomføre ambisjonene i strategien for 2017-2020, herunder moderniseringen
- å levere på samfunnsoppdraget til riktig tid og med nødvendig kvalitet
- informasjonssikkerhet
- arbeidsmiljø
- etterlevelse av administrative regelverk

Risikobildet har endret seg noe gjennom året. En av de høyeste risikoene, *risiko for at SSB ikke klarer å gjennomføre moderniseringen som forutsatt med oppstart i stort volum fra 2019*, inntraff i realiteten i 2018. SSB har redusert konsekvensene av denne risikoen gjennom å replanlegge og etablere mindre prosjekter med lavere risiko. Moderniseringsarbeidet starter derfor i 2019 med et mye lavere volum enn først planlagt. Det vil fortsatt være høy risiko forbundet med gjennomføringen av MOD SIRUS-prosjektet¹⁸, spesielt når det gjelder å implementere endringer i tråd med framdriften i Skatteetatens SIRIUS-prosjekt.

Det ble også vurdert høy risiko for manglende gjennomføring av øvrige ambisjoner i strategien. SSB prioriterte og håndterte risikoene underveis. Samlet risiko vurderes å være noe lavere framover fordi utviklingsprosjekter som KOSTRA og microdata.no er ferdigstilt, og oppgaveoverføringene mellom Oslo og Kongsvinger er i ferd med å bli ferdigstilt.

Risiko for ikke å levere viktige statistikker var høy på grunn av oppgaveoverføringene mellom Oslo og Kongsvinger og det samlede endringsomfanget i SSB. Tiltakene som ble iverksatt har virket tilfredsstillende, og risikoen vurderes å være lavere ved inngangen til 2019. Flere områder er ferdig overflyttet, og kompetansenivået på disse områdene vurderes å være på et akseptabelt nivå. Det gjenstår noe kompetansebygging på enkelte områder, slik at risikoen for svekkede leveranser innenfor samfunnsoppdraget fortsatt vurderes å være moderat.

God informasjonssikkerhet er svært viktig for SSB. Likevel ble det, på grunn av mange parallelle endrings- og utviklingsprosesser i 2018, vurdert å være høy risiko for manglende oppmerksomhet på informasjonssikkerhet. Det samlede endringstrykket er nå tatt noe ned. SSB er i ferd med å ansette en leder for arbeidet med informasjonssikkerhet (Chief Information Security Officer, CISO). Høsten 2018 ble en større risiko- og sårbarhetsanalyse påbegynt. Formålet med denne er å få oversikt over risiko og sårbarheter knyttet til bruk av skytjenester i SSB.

Risiko for manglende etterlevelse av administrative regelverk er vurdert lavere, blant annet på grunn av bedre internkontroll på anskaffelses- og økonomi-området, jf. omtale nedenfor. Når det gjelder implementering av kravene i den nye personvernforordningen (GDPR), gjenstår det nå tiltak på tre områder. Disse områdene vil kreve mye arbeid og lang tid å gjennomføre, og er delvis avhengig av moderniseringen av statistikkproduksjonen. Blant annet er det utfordringer knyttet til pseudonymisering, som innebærer å bytte ut

¹⁸ Implementering av endringer som følger av SIRIUS-prosjektet i Skatteetaten

identifikatoren fødselsnummer med et nøytralt statistikknummer. Ansvaret for dette er plassert hos dataeier med sentral oppfølging og koordinering. SSB har oversikt og kontroll over området, og risikoen er noe redusert siden våren 2018. Se for øvrig egen omtale om GDPR nedenfor.

Ved årsskiftet 2017/2018 var det stor intern uro i SSB, og det ble sendt bekymringsmelding om arbeidsmiljøet til Arbeidstilsynet. I hele 2018 er det jobbet målrettet med tiltak for å bedre arbeidsmiljøet. SSB vurderer at risikoen for at uro og dårlig arbeidsmiljø skal eskalere, er lavere ved inngangen til 2019.

SSB har ikke identifisert nye områder med høy risiko. Det vil imidlertid bli gjennomført en grundig risikovurdering av SSBs virksomhet i løpet av første tertial.

Det har ikke oppstått alvorlige hendelser i 2018.

Internkontroll på anskaffelsesområdet

I 2018 er det gjennomført betydelige forbedringer på anskaffelsesområdet. Det er etablert felles rutiner som nå følges, parallelt med at det er utarbeidet styringsdokumenter som er i tråd med rammeverket for styring og kontroll i SSB. Styringsdokumentene på anskaffelsesområdet skal behandles av toppledelsen på nyåret 2019. I løpet av 2018 har SSB etablert et innkjøpsteam som har opparbeidet betydelig kompetanse på anskaffelsesområdet. Alle anskaffelser går nå gjennom innkjøpsteamet, og innkjøpsteamet følger opp gjennomføring av avtaler, avrop på rammeavtaler og utløp av avtaler.

Forbedring av økonomifunksjonen

SSB har gjennom flere år arbeidet målrettet med å sikre at økonomifunksjonen oppfyller de krav som stilles i økonomireglementet. I 2018 er prosess og rutiner for både intern økonomirapportering og plan- og budsjettprosess ytterligere forbedret. Det er utarbeidet en ny økonomimodell og en produktstruktur som i større grad legger grunnlag for bedret datakvalitet, og at det kan hentes ut styringsinformasjon på forskjellige nivåer. Ny økonomimodell implementeres fra 1. januar 2019. Samtidig tar SSB i bruk prosjektmodulen i økonomisystemet som skal gi både ledere, prosjektledere og økonomifunksjonen et verktøy for bedre planlegging, oppfølging og rapportering av prosjekter og markedsoppdrag. SSB har også byttet ut sitt interne timeregistreringssystem med SAP-tid. SSBs ansatte får nå et felles brukergrensesnitt for flere typer personalrelaterte funksjoner, og tilgang til registrering gjennom DFØ-app.

Markedsoppdragene gjennomgås regelmessig, og det er gjennomført en klassifisering av SSBs ulike typer inntekter. Dette gir et godt grunnlag for økonomisk oppfølging og rapportering på dette området. Det gjenstår noe arbeid med å sikre gode rutiner for beregning av kostnader og pris for markedsoppdrag.

Roller og ansvar er definert, og økonomifunksjonen har nødvendig og tilstrekkelig kompetanse. På slutten av 2018 ble porteføljestyring organisert sammen med virksomhets- og økonomistyring. Dette vil også bidra til en mer samordnet og helhetlig styring av SSB. SSB vil kontinuerlig videreutvikle og forbedre dette området for å sikre god og effektiv styring og kontroll av virksomheten.

4.4. Sikkerhet og beredskap

SSB er en del av Nasjonalt Beredskapssystem, og det er utviklet tiltak på relevante områder. I tillegg er det etablert en egen krise- og beredskapsplan for SSB (oppdatert 2017), samt plan for egenbeskyttelse mot terror (oppdatert 2015). Det er også utviklet egne områdeplaner for IT infrastruktur, fysisk sikkerhet, krisekommunikasjon og pandemisk influensa. Sikkerhet og beredskap er et tema i forbindelse med ledelsens gjennomgang halvårlig.

De seneste årene er det gjennomført øvelser om lag en gang i året, med temaer innenfor terror, kontinuitet på IT-plattformen, integritets- og konfidensialitetsbrudd samt varsling. Den seneste øvelsen ble avholdt i mars 2018 som en skrivebordøvelse for toppledergruppen. Tema var integritetsbrudd og mulig konfidensialitetsbrudd i vårt nettverk.

De overordnede risikovurderingene for informasjonssikkerhet vurderer bl.a. faren for at en moderne skyplattform ikke ivaretar SSBs sikkerhet på en tilfredsstillende måte, som en av de største risikoene. Det replanlagte moderniseringsprosjektet som planlegger å benytte en stor del skytjenester, tar høyde for dette ved at det med bistand fra eksterne, gjennomføres en grundig risiko- og sårbarhetsanalyse av skytjenester. Det er også påbegynt et arbeid for å få på plass sikkerhetsklassifisering av informasjon for å sikre at informasjonens beskyttelsesbehov vurderes før den kan lagres i en skytjeneste.

Den nye løsningen microdata.no reduserer risikoen for data på avveie betydelig gjennom sitt automatisk anonymiserende brukergrensesnitt. Foreløpig benytter 25 institusjoner og 200 forskere seg av ordningen. Målet er at opp mot 90 prosent av alle forskere skal være betjent av ordningen, mens resten dekkes av en RA-løsning (Remote Access). En så liten andel vil være overkommelig å overvåke, slik at sikkerheten kan sikres på en tilfredsstillende måte også for disse.

Den generelle sikkerhetstilstanden i SSB vurderes som tilfredsstillende basert blant annet på ovennevnte beskrivelse, men også på grunn av flere sikkerhetstiltak som er iverksatt de siste årene. Noen av disse er avvikling av administratorrettigheter til egen PC og å etablere nettverksovervåking.

Også i år er det gjennomført flere tiltak for å bevisstgjøre ansatte på informasjonssikkerhetsutfordringer, bl.a. gjennom flere aktiviteter i sikkerhetsmåneden og sikkerhetsopplæring for ca. 80 nyansatte i løpet av 2018.

Det er registrert elleve avviksaker første halvår, som alle er lukket. Det er ikke registrert alvorlige avvik andre halvår. De fleste avvik gjelder uautorisert datatilgang internt i SSB.

4.5. Evalueringer og brukerundersøkelser

Omdømmeundersøkelse

SSB har i 2018 gjennomført en omdømmeundersøkelse blant viktige interessenter og brukergrupper i næringslivet, offentlige virksomheter og

forskningsinstitusjoner. Det overordnede inntrykket fra undersøkelsen er at SSB oppfattes som en solid, robust og pålitelig institusjon med dyktige og kompetente fagfolk, og at samfunnsoppdraget til SSB er svært viktig.

Forskere som deltok i undersøkelsen, trakk fram microdata.no som en god tjeneste som de ønsket seg i større omfang. Saksbehandlingstiden ved utlån av mikrodata for øvrig, når microdata.no ikke kan benyttes, vurderes imidlertid å være for lang og krevende.

Webundersøkelse på ssb.no

SSB gjennomfører årlig en webundersøkelse, hvor det kartlegges om brukerne finner det de leter etter på ssb.no, og hvilken type informasjon brukerne er på jakt etter. Formålet med undersøkelsen er å utvikle og forbedre ssb.no. Det er gjennomført sju sammenlignbare brukerundersøkelser på ssb.no siden 2012. I brukerundersøkelsen 2018 deltok i overkant av 10 000 respondenter. 87 prosent av respondentene var fornøyd eller svært fornøyd med ssb.no. Andelen fornøyde brukere har ligget stabilt mellom 85 og 87 prosent i de siste seks undersøkelsene. Andelen som fant det de lette etter, var 85 prosent i 2018 – også denne på nivå med foregående år.

Brukerutvalg og rådgivende utvalg

Brukerutvalget for mikrodatatjenesten benyttes også aktivt til å få konkrete innspill, utarbeide forbedringstiltak og få tiltakene evaluert for å forbedre tjenesten og videreutvikle den i mer brukervennlig retning.

Utover den løpende brukerkontakten innen næringsstatistikken, er det i 2018 gjennomført en restrukturering av noen av de rådgivende utvalgene, og det er avholdt flere utvalgsmøter høsten 2018. Det har også vært et annet mindre brukerseminar, samt at «tall om næringsliv» var et temaområde i SSBs omdømmeundersøkelse i 2018. Oppsummert framholder brukerne følgende:

- at SSB ikke slutter å lage veletablert statistikk som brukerne trenger
- at brukerne har stor tillit til kvaliteten på SSBs produkter
- at SSB fornyer seg gjennom å lage mer statistikk, slik at dekningen av tjenestenæringene blir bedre. Brukerne har pekt spesielt på behov for mer statistikk på næringsområdene helse og omsorg, reiseliv, netthandel, samt for tema som nye foretak og arbeidsplasser, delingsøkonomien, immateriell kapital og eksport av produkter fra tjenestenæringer/kunnskapsbedrifter
- at SSB framstiller statistikk mer helhetlig
- at aktualiteten bedres på flere av statistikkene
- at SSB gir ut så detaljerte tall som mulig, og på en måte som gjør det lettere for brukerne å sammenstille tall selv

4.6. Digital forvaltning

Effektivisering av forvaltningen kan oppnås ved å erstatte utvikling og drift av egne administrative applikasjoner og rutiner med standardsystemer fra eksterne leverandører. Innføringen av prosjektmodulen i økonomisystemet erstattet SSBs egenutviklede produktregister, og IT-avdelingen trenger ikke bruke ressurser på forvaltning av dette systemet – i motsetning til tidligere. SSB har også startet implementeringen av Microsoft Office 365 levert som en skytjeneste fra en ekstern leverandør, noe som gir ytterligere besparelser på driftssiden

SSB jobber hele tiden med å følge opp språkprofilen og videreføre klarspråk-arbeidet i kontakt med brukere og oppgavegivere. Som eksempel kan nevnes språk, innhold og innretning på skjemaer og digitale brev til oppgavegiverne.

4.7. Innføring av personvernforordningen

Nytt personvernregelverk, GDPR, trådte i kraft 20. juli 2018. SSBs behandling av personopplysninger, herunder pålagte krav og behov, må være i tråd med det nye regelverket – eller det må foreligge en plan for hvordan SSB innen rimelig tid skal bringe behandlingen i tråd med nye regler.

SSB gjennomførte en mini GAP-analyse høsten 2017, og det ble nedsatt en arbeidsgruppe med oppgave å utarbeide en implementeringsplan for foreslåtte tiltak i kartleggingen. Det ble identifisert om lag 450 krav som må oppfylles for at SSB skal tilfredsstille GDPR og det er jobbet gjennom hele året med tiltak for å oppfylle kravene. Status ved utgangen av året er at det gjenstår tre hovedkrav med høy prioritet, hvor det i mindre grad er gjennomført tiltak. Dette gjelder verdivurdering/klassifisering av SSBs data, rollestyrt tilgang/logging og pseudonymisering (bytte fødselsnummer med statistikknummer). Det vil kreve betydelige ressurser å oppfylle disse tre hovedkravene, spesielt pseudonymisering. Det er gjennomført en foreløpig kartlegging av mulighet for og ressursbehov ved gjennomføring av midlertidig pseudonymisering. Kartleggingen viser at dette vil være mulig, men at det vil kreve store ressurser. Dersom man begrenser til å pseudonymisere data framover (inkludert å endre produksjonsopplegg), er ressursbehovet estimert til om lag 15 000 timeverk, (intern timekostnad ca. 8,5 mill. kroner) med et tillegg på drøyt 6 000 timeverk for pseudonymisering av arkivfiler (intern timekostnad ca. 3,5 mill. kroner). Det er knyttet stor grad av usikkerhet til estimatene.

Pseudonymisering var definert som et krav i Moderniseringsprogrammet og er foreslått i bestemmelse om informasjonssikkerhet i ny statistikklov. Det replanlagte Moderniseringsprosjektet omfatter en begrenset del av statistikkproduksjonen i første omgang – selv om det legges til rette for generiske systemer som kan omhandle store deler av produksjonen i dette prosjektet.

Det er gjennomført detaljert kartlegging og etablert protokoll i henhold til art 30 for all behandling av personopplysninger om ansatte knyttet til HR. Når det gjelder oversikt over personopplysninger som behandles i andre systemer/områder, er det arbeidet initiert.

Innføring av ny personvernforordning har også stilt nye krav til forskningsinstitusjonene som låner mikrodata av SSB. Det har til tider vært krevende for institusjonene å oppfylle kravene til GDPR, og dette har skapt merarbeid i form av ekstra veiledning for SSBs mikrodatatjenesten.

4.8. Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen og Sivilombudsmannen

Riksrevisjonen hadde ingen merknader til årsregnskapet for 2017. Ingen saker vedrørende SSB er klaget inn for Sivilombudsmannen i 2018.

4.9. Offentlige anskaffelser – arbeidslivskriminalitet

SSB følger gjeldende regelverk og retningslinjer i forbindelse med anskaffelser, og som tidligere nevnt er internkontrollen på området bedret det siste året. SSB benytter Det europeiske selverklæringskjemaet (ESPD) i alle relevante anskaffelseskonkurranser. Skjemaet inneholder blant annet punkter om betaling av skatter, avgifter, trygdeavgifter, bestemmelser om miljø, arbeidsforhold, sosiale forhold, og miljøledelse. Opplysningene som framkommer i ESPD danner godt grunnlag for å vurdere og bidra til å motvirke arbeidslivskriminalitet og annen kriminalitet. SSB benytter videre Statens standardavtaler (SSA) som også omfatter tiltak for å motvirke arbeidslivskriminalitet, jf. SSA-enes punkt om lønns- og arbeidsvilkår.

I SSB er det spesielt leverandør av renholdstjenester og leverandør av kantinetjenester som følges opp med hensyn til arbeidslivskriminalitet. Arbeidslivskriminalitet er tema på hvert oppfølgingsmøte med leverandørene, som gjennom muntlige egenerklæringer forsikrer at det ikke forekommer arbeidslivskriminalitet i forbindelse med gjennomføring av avtalene med SSB. Oppfølgingsmøtene er referatført.

ANKLARE BEHOV

PLANLEGGJE & UTFORME

BYGGE

SAM...

MANUEL EDITER...

REFERANSE OR

BRUKERTESTING

KoordineriNG

Metode lager alle utvalgte...

DEL REGISTER (14)

FRÅ...

STAPLES

STØTTE OG INFRASTRUK...

5. Vurdering av framtidsutsikter

SSB venter at ny statistikklov blir vedtatt i løpet av 2019. Ny statistikklov vil trekke opp rammene for SSBs virksomhet, og vil også være et godt utgangspunkt for å vurdere SSBs videre utvikling og langsiktige strategi fra 2020 og framover.

Et samfunn i endring

I mars 2018 offentliggjorde statistikklovutvalget sin vurdering i *NOU 2018:7 Ny lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå*. Utvalget har vurdert statistikkloven i lys av de endringene som har funnet sted siden gjeldende statistikklov ble vedtatt.

NOU-en omtaler blant annet samfunnsmessige og teknologiske utviklingstrekk. Norge beskrives som et av verdens mest digitaliserte land, der utviklingen for SSBs del er preget av økt tilfang av data og bedre verktøy for å behandle og formidle data, noe som igjen legger grunnlag for statistikk og analyser som gir bedre beslutningsgrunnlag. Samtidig kan dette gjøre det mer krevende å skille informasjon og statistikk etter kvalitet og relevans. SSB må bidra til at samfunnsnyttig statistikk av høy kvalitet når ut og blir forstått i konkurranse med annen informasjon.

EUs personvernforordning trådte i kraft i 2018. Dette har generelt sett økt både kompetansen og bevissthet rundt hvordan persondata håndteres av alle typer aktører i Norge. SSB behandler en stor mengde persondata og kobler også denne typen data fra ulike kilder. Kravene i personvernforordningen innebærer at SSB må ha meget gode sikkerhetsrutiner, konfidensialitets-håndtering og intern tilgangsstyring for å sikre personvern og datasikkerhet. Hensynet til personvernet må også stå sentralt når SSB deler data med andre, noe som blir enda viktigere framover, da behovet for å utveksle og dele data i offentlig sektor er økende.

Utviklingstrekk som internasjonalisering, migrasjon og digitalisering innebærer nye utfordringer knyttet til å måle og beskrive samfunnsfenomener på en presis måte. For å kunne gjenspeile samfunnet, krever dette at metoder og innhold kontinuerlig videreutvikles. Innsamling av data blir mer krevende og grensekryssende aktivitet utfordrer kvaliteten i statistikken. SSBs internasjonale samarbeid med andre aktører om metoder og standarder vil være viktig i årene framover.

Digitalisering og modernisering

Digitalisering har endret samfunnet, og gjennom digitaliseringsrundskrivet stilles det krav om at forvaltningens kommunikasjon med innbyggere og næringsliv normalt skal skje gjennom digitale, nettbaserte tjenester. Digitalisering og automatisering gir tilgang til mer og nye typer data, og de produseres og gjøres tilgjengelig i stadig raskere tempo, ofte i sanntid. Vekst i prosesseringskraft og lagringskapasitet gjør det mulig å samle, lagre og analysere stadig større mengder data. Maskinlæring og kunstig intelligens øker også analysekapasiteten. Dette er utviklingstrekk som også påvirker SSB og legger rammer for videreutvikling og modernisering av SSBs statistikkproduksjon.

SSB har replanlagt og nedskalert programmet for modernisering av statistikkproduksjon. SSB må kunne møte nåværende og framtidige brukerbehov og

tilby aktuell statistikk, relevante analyser og forskning med god kvalitet, samt levere mikrodata til forskningsformål mer brukertilpasset og kostnadseffektivt enn i dag. Dette vil være sentralt i alt utviklingsarbeid framover. SSB må ha evne til å ta i bruk nye datakilder og utnytte den økte digitaliseringen til å forenkle og effektivisere datainnsamlingen, og dermed bidra til redusert oppgavebyrde for næringslivet. SSB har som mål å bli en mer effektiv statistikkprodusent som bruker mindre tid på manuelle arbeidsoppgaver og mer tid på produksjon av statistikk og analyse. Dette innebærer nye løsninger for datainnsamling, automatisering og effektivisering av produksjonsprosesser, enhetlig lagring og dokumentasjon av data og bedre verktøy for analyse og forskning.

SSB ønsker å være mer synlig som en viktig bidragsyter for digitalisering av offentlig sektor. SSB skal ikke ta politiske hensyn eller lignende sidehensyn som kan påvirke publiseringer. Faglighet, kvalitet og uavhengighet ligger uansett til grunn for alt SSB gjør.

6. Årsregnskap

6.1. Ledelseskommmentar årsregnskapet 2018

Statistisk sentralbyrå (SSB) er et bruttobudsjettet forvaltningsorgan underlagt Finansdepartementet. SSBs virksomhet er regulert av statistikkloven.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til Reglement for og bestemmelser om økonomistyring i staten¹⁹, rundskriv R-115 av 24. november 2016 fra Finansdepartementet, og statlige regnskapsstandarder (SRS). Årsregnskapet gir et dekkende bilde av SSBs disponible bevilgninger, regnskapsførte inn- og utbetalinger, kostnader og inntekter, eiendeler og gjeld. Årsregnskapet vurderes til å gi et dekkende bilde av årets ressursforbruk, SSBs eiendeler og gjeld. Årsregnskapet inneholder oppstilling av bevilgningsrapportering, artskontorrapportering og oppstilling av virksomhetsregnskapet.

Vurderinger av vesentlige forhold

Årets tildeling

SSB har for 2018 en samlet tildeling på kapittel 1620 på 939 mill. kroner jf. tabell 6.1 og note A. Sammenlignet med 2017 er dette en økning på 2,2 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak, lønnskompensasjon. Av samlet tildeling er 50,2 mill. kroner øremerkede prosjekter, hvorav 30,2 mill. kroner er overført fra 2017, jf. tabell 6.2.

Tabell 6.1 Tildeling og belastningsfullmakt

Tall i 1000 NOK	Kapittel/post			Sum
	1620.01	1620.21	1620.45	
Overført fra i fjor	21 063	28 549	43 456	93 068
Årets tildelingsbrev	564 874	247 215	14 600	826 689
RNB	5 000	-	5 000	10 000
Lønnsoppgjør	9 260	-	-	9 260
Finansdepartementet (kapittel 1600)		121		121
Årets tildelinger	579 134	247 336	19 600	846 070
Samlet tildeling 2018 (inkl. overføring fra 2017)	600 197	275 006	63 056	939 138
Samlet tildeling kapittel 1620 for 2017	596 569	268 740	71 738	937 047
Endring fra 2017 til 2018	3 628	7 145	-8 682	2 091
Belastningsfullmakt:				
Kommunal- og moderniseringsdepartementet (kapittel 0500)		121		121

¹⁹ Fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 5. november 2015

Tabell 6.2 Øremerket tildeling

Tall i 1000 NOK	Kapittel /post		
	1620.01	1620.45	Sum
Moderniseringsprosjektet	10 000		10 000
SIRIUS	5 000	5 000	10 000
Årets øremerket tildeling	15 000	5 000	20 000
Moderniseringsprogrammet overført fra 2017		12 464	12 464
Forbruksundersøkelsen overført fra 2017	6 000		6 000
KOSTRA overført fra 2017	3 407	8 299	11 706
Sum øremerket tildeling overført fra 2017	9 407	20 763	30 170
Samlet øremerkede tildeling	24 407	25 763	50 170

SSB har for 2018 et samlet inntektskrav for kapittel 4620 på 270,9 mill. kroner, jr. tabell 6.3 og note A.

Tabell 6.3 Inntektskrav kapittel 4620

Tall i 1000 NOK	Kapittel/ post		
	4620.02	4620.85	Sum
Oppdragsinntekter	250 946		250 946
Tvangsmulkt		20 000	20 000
Samlet inntektskrav kapittel 4620	250 946	20 000	270 946

Differansen i tildeling mellom kapittel/post 1620.21 og 4620.02 fremkommer i tabell 6.4 nedenfor.

Tabell 6.4 Differanse i årets tildeling mellom kapittel/post 1620.21 og 4620.02

Tall i 1000 NOK	Sum
Ikke innarbeidet pensjonspremie	-5 100
Nettoordning for mva. i staten	8 831
Differanse årets tildeling 1620.21 og 4620.02	3 731

Kontantregnskapet

På kapittel 4620 post 02 reduseres inntektene med 5,7 mill. kroner fra 2017 til 2018, jf. artskontorapporteringen.

I 2018 er prinsippet for føring av inntekter med tilhørende utgifter for samarbeidsprosjekter hvor SSB har rolle som koordinator endret. I 2017 ble dette bokført i resultatregnskapet, med kontanteffekt. I 2018 føres dette i balansen og påvirker ikke SSBs resultatregnskap²⁰. I 2018 har 10,2 mill. kroner blitt ført på balansekonto for *Annen kortsiktig gjeld* for dekning av disse forpliktelsene og inntekter reduseres tilsvarende. Forskuddsbetalinger for ikke utførte oppdrag (gjeld) øker fra 2017 med 11,6 prosent, jf. note 13.

SSB har gjennom fullmakt mulighet til å overskride bevilgning på kapittel 1620 post 21. Eventuelle mindreinntekter regnes med ved utregning av overførbare beløp²¹. Det vil fortsatt gå noe tid før SSB har full inntektsdekning på kapittel 4620 post 02 for pensjonspremien i alle kontrakter. Langvarige kontrakter og stor andel kontrakter med fastpris er en viktig

²⁰ Statlige regnskapsstandarder SRS 10, punkt 18 og 23

²¹ Vedlegg 2 til tildelingsbrev 2018

årsak til at dette må gjøres over flere år. Utgifter til pensjon som skal dekkes av inntekt føres på kapittel 1620 post 21.

Utbetaling av lønn er uendret fra 2018, jf. artskontorrapporteringen. Dette skyldes redusert antall årsverk.

Moderniseringsprogrammet/-prosjektene (herunder SIRIUS) har utgiftsført totalt 25,3 mill. kroner på kapittel 1620 post 45. Dette gjelder i hovedsak konsulentbistand.

I forbindelse med avslutning av KOSTRA-prosjektet, er det balanseført 11,4 mill. kroner i immaterielle eiendeler, jf. note 3. Avskrivning starter fra 2019.

EØS kontingenten, som er utgiftsført på kapittel 1620 post 01, har økt med 51 prosent til 12,4 mill. kroner i 2018. Den forventes å stige ytterligere i 2019.

SSB har søkt om 56,6 mill. kroner i overføring til 2019, jf. tabell 6.5. Overføring vil bidra til finansiering av videre arbeid med modernisering av statistikkproduksjonen (kapittel 1620 post 01 og post 45). Overføring på kapittel 1620 post 21 vil i hovedsak bidra til finansiering av manglende dekning for pensjonskostnader inntil disse er innarbeidet fullt ut.

Virksomhetsregnskapet (SRS)

På slutten av 2017 ble det foretatt en omklassifisering av inntektene, jf. note 1. Ved sammenligning mot 2018 gir dette avvik mellom de ulike inntektskategoriene. Dette har også innvirkning på *Opptjent, ikke fakturert inntekt og forskuddsbetalte inntekter*, jf. note 13.

Lønnskostnadene øker med 5,2 prosent fra 2017, jf. note 2. Årsverk målt i ressursinnsats reduseres i samme periode fra 774 til 760, uten intervjuere. Antall årsverk for intervjuere er redusert fra 44²² i 2017 til 33 i 2018. Økte lønnskostnader skyldes lønnsoppgjør og lønnsperiodiseringer som samlet utgjør 34,6 mill. kroner. På grunn av høyere kompetansekrav, blir ansatte som slutter erstattet av nyansatte med høyre lønn.

Intern timebruk i moderniseringsprogrammet/-prosjektene (herunder SIRIUS) for til sammen 26,7 mill. kroner er utgiftsført på kapittel 1620 post 01.

Leie av maskiner, inventar og linkende er i hovedsak lisenser, og øker som følge av pågående modernisering og digitalisering, jf. note 5. Arbeidet med å bedre rutiner og prosesser i økonomifunksjonen innebærer også bedre gjennomgang av påløpte kostnader før årsslutt og avsetning er doblet siden 2017, jf. note 16.

---

²² I følge årsrapporten for 2017 var antall årsverk for intervjuere beregnet til 49,6, jf. tabell 2.2. Fra 2018 er årsverk målt i ressursinnsats, hvor overtid og fravær forbundet med permisjoner og sykdom mer enn én dag er hensyntatt. Avviket skyldes definisjonen av årsverk for intervjuere, som tidligere også omfattet sykefravær. Se fotnote 3 og 4, jf. tabell 2.2., for ytterligere forklaring.

Revisjonsordning

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for SSB. Riksrevisjonen reviderer regnskapet som er lagt frem til behandling i SSBs styre. Vurderinger av regnskapet vil framgå av revisjonsberetningen som SSB mottar i mai 2019. Årets revisjon av årsregnskapet er per i dag ikke fullført.

Oslo/Kongsvinger, 15. mars 2019

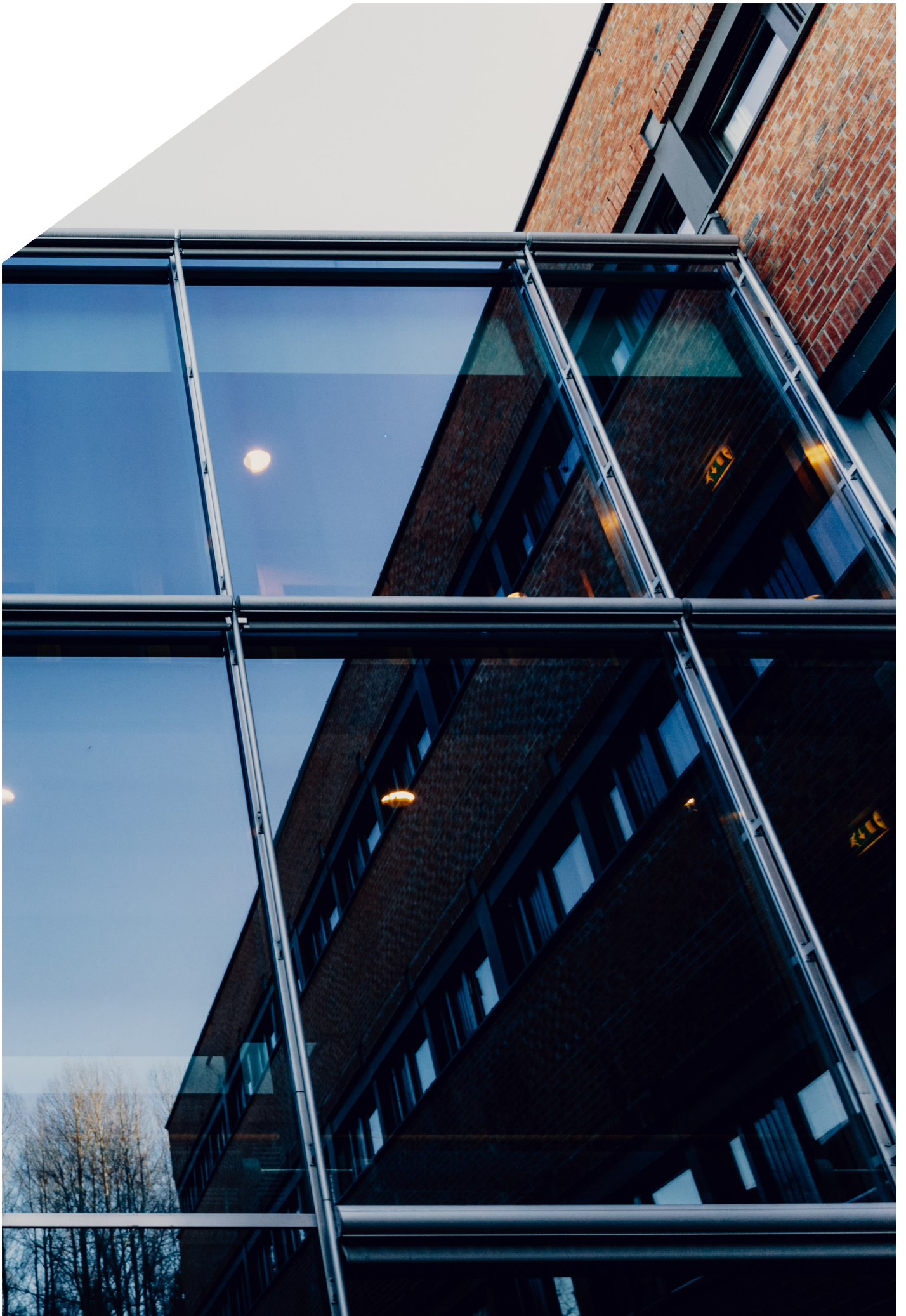

Morten Reymert
styreleder

Geir Axelsen
administrerende direktør

6.2. Prinsippnote til kontantregnskapet

Årsregnskap for SSB er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (Bestemmelsene). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, og gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen *Netto rapportert til bevilgningsregnskapet* er lik i begge oppstillingene.

SSB er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger SSB står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som SSB har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet SSB har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva SSB har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser SSB står oppført med i statens kapitalregnskap. Avgitt belastningsfullmakt er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra SSB. Avgitt belastningsfullmakt bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt den.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall SSB har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. SSB har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2018

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2018	Merutgift (-) og mindreutgift	Poster av andre/avgitte fullmakter	Avvik iht. tildeling
1620	Statistisk sentralbyrå	01	Driftsutgifter	A, B	600 197 000	576 188 465	24 008 535		
1620	Statistisk sentralbyrå	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	275 764 000	244 369 091	31 394 909		
1620	Statistisk sentralbyrå	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A, B	63 056 000	40 427 867	22 628 133		
0500	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	21	Spesielle driftsutgifter		0	120 750	0		
1600	Finansdepartementet	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	120 750	120 750	0		
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Nettoordning for mva i staten		0	29 692 734			
Sum utgiftsført					939 137 750	890 919 657			

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2018	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Poster av andre/avgitte fullmakter	Avvik iht. tildeling
4620	Statistisk sentralbyrå	02	Oppdragsinntekter	B	250 946 000	229 482 453	-21 463 547		
4620	Statistisk sentralbyrå	85	Tvangsmulkt		20 000 000			14 308 947	5 691 053
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		0	1 146 392			
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	71 954 632			
Sum inntektsført					270 946 000	302 583 477			

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		588 336 180
Kapitalkontoer		
60077201	Norges Bank KK/ innbetalinger	295 530 468
60077202	Norges Bank KK/ utbetalinger	-881 440 340
716600	Endring i mellomværende med statskassen	-2 426 308
Sum rapportert		0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

		28.12.2018	31.12.2017	Endring
716600	Mellomværende med statskassen	-41 440 499	-39 014 191	-2 426 308

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildeling (tildelingsbrev 01.01.2018)	Årets tildeling (tillegg til tildelingsbrev 15.05.2018)	Årets tildeling (tillegg til tildelingsbrev 04.06.2018)	Lønnsoppgjør (28.09.2018)	Årets tildelinger	Samlet tildeling
162001	21 063 000	564 874 000	5 000 000		9 260 000	579 134 000	600 197 000
162021	28 549 000	247 215 000				247 215 000	275 764 000
162045	43 456 000	14 600 000	5 000 000			19 600 000	63 056 000
160021				120 750		120 750	120 750

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift (-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (-)	Merutgift (-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter (-) iht. mer-inntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger (-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
162001		24 008 535		24 008 535				24 008 535	28 956 700	24 008 535
162021/462002	"kan overføres"	31 394 909		31 394 909	-21 463 547			9 931 362	452 768 000	9 931 362
162045	"kan overføres"	22 628 133		22 628 133				22 628 133	83 900 000	22 628 133
160021		0		0				0		0

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatt belastningsfullmakt

SSB mottok en samlet belastningsfullmakt på 120 750 kroner fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet på kapittel 0500 og post 21. Beløpet er eksklusiv merverdiavgift og skal fordeles med en halvdel på hvert departement. Fullmakten gjelder også for å utgiftsføre tilhørende merverdiavgift på Finansdepartementets kapittel 1633 post 01 driftsutgifter.

Stikkordet «kan overføres»

SSBs bevilgning på kapittel 1620 post 21 og 45 er gitt med stikkordet "kan overføres". Beløpet kan overføres dersom beløpet ikke overstiger bevilgningen for de to foregående budsjettårene.

Avgitt belastningsfullmakt (utgiftsført av andre)

Statens Innkrevingsentral (SI) krever inn tvangsmulkt på vegne av SSB på kapittel 4620 og post 85. Inntektsbudsjettet for 2018 var på 20 mill. kroner. Det ble innbetalt 14,5 mill. kroner. Inntekten avregnes direkte mot statskassen og disponeres ikke av SSB.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Finansdepartementet har samtykket i at SSB kan overskride bevilgningen under kapittel 1620 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kapittel 4620 og post 01 med en begrensning på inntil 2 prosent av bevilget utgiftsbeløp. Denne er ikke benyttet i 2018. Fullmakten gjelder også for kapittel 1620 post 21 mot tilsvarende merinntekt under kapittel 4620 post 02. Ubrukte merinntekter og eventuelle mindreinntekter regnes med ved utregning av overførbart beløp på post 21²³.

Tabell 6.5 Beregnet overføring til 2019

Tall i 1000 NOK	Kapittel/post			Sum
	1620.01	1620.21/ 4620.02	1620.45	
Samlet tildeling inntekter	-	250 946	-	250 946
Regnskapsførte inntekter	-	229 482	-	229 482
Mer / - mindreinntekt	-	-21 464	-	-21 464
Samlet tildeling utgifter	600 197	275 764	63 056	939 017
Regnskapsførte utgifter	576 188	244 369	40 428	860 985
Mindre / - merutgift	24 009	31 395	22 628	78 032
Beregnet overføring til 2019	24 009	9 931	22 628	56 568

SSB har søkt om overføring av 56,6 mill. kroner til 2019. I hovedsak skal overføringen på kapittel 1620 post 01 og post 45 bidra til finansiering av videre arbeid med modernisering av statistikkproduksjonen i SSB. Overføring på kapittel 1620 post 21 vil i hovedsak bidra til finansiering manglende dekning for pensjonskostnader inntil disse er innarbeidet fullt ut.

²³ Vedlegg 2 til tildelingsbrevet for 2018

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2018

	2018	2017
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	103 838 473	92 627 066
Salgs- og leieinnbetalinger	123 515 477	141 608 104
Andre innbetalinger	2 128 503	959 129
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>	229 482 453	235 194 299
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	632 655 378	630 941 207
Andre utbetalinger til drift	204 702 996	194 090 739
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	837 358 373	825 031 946
Netto rapporterte driftsutgifter	607 875 920	589 837 647
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	90 193	104 048
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	90 193	104 048
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	23 904 524	27 202 391
Utbetaling av finansutgifter	54 219	99 455
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	23 958 742	27 301 846
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	23 868 549	27 197 798
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309 inntekt)	1 146 392	1 125 239
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	71 954 632	71 193 149
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	29 692 734	26 861 180
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	-43 408 290	-45 457 208
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	588 336 180	571 578 237
Oversikt over mellomværende med statskassen		
Eiendeler og gjeld	2018	2017
Fordringer	231 928	293 089
Skyldig skattetrekk	-22 644 485	-20 668 565
Skyldige offentlige avgifter	-17 638 133	-18 896 776
Annen gjeld	-1 389 810	258 061
Sum mellomværende med statskassen	-41 440 499	-39 014 191

6.3. Prinsippnote til virksomhetsregnskapet

SSBs regnskap er satt opp i samsvar med de *statlige regnskapsstandardene* (SRS).

Transaksjonsbaserte inntekter

Inntekt resultatføres når den er opptjent. Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i den perioden da aktivitetene som inntektene er forutsatt å finansiere er utført, det vil si i den perioden kostnadene påløper (motsatt sammenstilling). Den andelen av *Inntekt fra bevilgninger* og tilsvarende som benyttes til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler som balanseføres, inntektsføres ikke på anskaffelsestidspunktet, men avsettes i balansen på regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen *Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler*. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra bevilgninger. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultatteffekt.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i takt med at aktivitetene utføres.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Det er følgelig ikke gjort beregning eller avsetning for eventuell over-/underdekning i pensjonsordningen som tilsvarer NRS 6. Årets pensjonskostnad tilsvarer derfor årlig premiebeløp til Statens pensjonskasse (SPK).

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varig menes utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på kr 30.000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger. Gruppeaktivering av anleggsmidler blir benyttet der det anses som hensiktsmessig.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved bruksendring, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Her er Norges Banks spotkurs per 31.12 lagt til grunn.

Statens kapital

Statens kapital består av virksomhetskapskapital, avregninger og statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler i henhold til SRS 1 Oppstillingsplaner for resultatregnskap og balanse.

Avregninger

Nettobeløpet av alle balanseposter, med unntak av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler er finansiert av avregnet med statskassen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i avregnet med statskassen.

Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler viser inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som er benyttet til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

6.4. Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank. SSB tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

6.5. Resultatregnskap og balanse

Resultatregnskap

	Note	31.12.2018	31.12.2017
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	654 574 129	595 510 550
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	108 213 142	96 188 983
Salgs- og leieinntekter	1	106 026 418	114 070 641
Andre driftsinntekter	1	2 141 885	1 235 958
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>870 955 573</i>	<i>807 006 133</i>
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	638 973 005	606 627 598
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3, 4	27 331 382	25 517 073
Andre driftskostnader	5	204 688 344	174 861 531
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>870 992 731</i>	<i>807 006 202</i>
Driftsresultat		-37 158	-69
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	90 193	99 770
Finanskostnader	6	53 035	99 700
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>37 158</i>	<i>69</i>
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Avregninger og disponeringer			
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>

Balanse

	Note	31.12.2018	31.12.2017
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	15 909 499	31 976 328
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	46 889 780	35 423 735
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		<i>62 799 279</i>	<i>67 400 064</i>
II Varige driftsmidler			
Maskiner og transportmidler	4	2 615 536	3 707 776
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	32 385 092	26 284 417
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<i>35 000 628</i>	<i>29 992 193</i>
III Finansielle anleggsmidler			
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Sum anleggsmidler		97 799 907	97 392 257
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
II Fordringer			
Kundefordringer	12	1 705 948	7 088 086
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	13	14 142 586	16 742 602
Andre fordringer	14	26 832 604	24 032 241
<i>Sum fordringer</i>		<i>42 681 138</i>	<i>47 862 929</i>
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Sum omløpsmidler		42 681 138	47 862 929
Sum eiendeler		140 481 046	145 255 186
Statens kapital og gjeld			
		31.12.2018	31.12.2017
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
Sum virksomhetskapi tal		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	-161 720 912	-136 098 519
Sum avregninger		-161 720 912	-136 098 519
III Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	3, 4	97 799 907	97 392 257
Sum statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler		97 799 907	97 392 257
Sum statens kapital		-63 921 004	-38 706 262

D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Avsetninger langsiktige forpliktelser		0	0
Sum avsetninger for langsiktige forpliktelser		0	0
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld		0	0
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		8 699 527	11 557 646
Skyldig skattetrekk		22 644 485	20 668 565
Skyldige offentlige avgifter		28 137 192	28 282 829
Avsatte feriepenger		55 860 907	55 785 885
Mottatt forskuddsbetaling	13	43 683 499	39 125 380
Annen kortsiktig gjeld	16	45 376 439	28 541 144
Sum kortsiktig gjeld		204 402 050	183 961 448
Sum gjeld		204 402 050	183 961 448
Sum statens kapital og gjeld		140 481 046	145 255 186

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2018	31.12.2017
Inntekt fra bevilgninger		
Inntekt fra bevilgninger fra overordnet	654 972 354	604 558 847
- brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-27 739 032	-34 565 370
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (avskrivninger)	27 331 382	25 517 073
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til avhendede anleggsmidler	9 425	0
Sum inntekt fra bevilgninger	654 574 129	595 510 550
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra Norges forskningsråd	32 260 264	32 321 298
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	50 462 958	56 349 754
Tilskudd fra EU	17 638 152	28 587 920
Andre tilskudd og overføringer	7 851 767	1 738 769
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	108 213 142	118 997 742
Inntekt fra gebyrer		
Sum inntekt fra gebyrer	0	0
Salgs- og leieinntekter		
Salgsinntekt, avgiftspliktig	112 482 224	87 993 294
Salgsinntekt, avgiftsfri)	976 875	2 899 861
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	-7 490 165	368 728
Leieinntekter fast eiendom	57 484	0
Sum salgs- og leieinntekter	106 026 418	91 261 883
Andre driftsinntekter		
Andre inntekter	2 141 885	1 235 958
Sum andre driftsinntekter	2 141 885	1 235 958
Sum driftsinntekter	870 955 573	807 006 133

Økningen i driftsinntekter fra 2018 til 2017 på 59 mill. kroner er fordelt slik:

- kapittel 1620 post 01 32,2 mill. kroner
- kapittel 1620 post 21 og kapittel 4620 post 02 9,8 mill. kroner
- kapittel 1620 post 45 16,8 mill. kroner

På slutten av 2017 ble inntektene omklassifisert. Dette har ingen konsekvens for totale inntekter, men gir avvik ved sammenligning mellom de ulike kategoriene. Omklassifisering av *Tilskudd fra EU* påvirker flere inntektskategorier og er oppsummert i tabell 6.6

Tabell 6.6 Tilskudd fra EU – omklassifisering og korrigering av rapportert beløp for 2017 og 2018

Tall i kroner	31.12.2018	31.12.2017
Tilskudd fra EU (iht. kontoplan og fjorårets årsrapport)	17 638 152	28 587 920
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt (fjorårets avsetning klassifisert feil konto)	-7 938 188	7 938 188
Salgsinntekt, avgiftspliktig (avsetning gjennom 2017 reversert mot feil konto)		-22 808 758
Korrigert Tilskudd fra EU	9 699 964	13 717 350

I 2018 er prinsippet for føring av inntekter med tilhørende utgifter for samarbeidsprosjekter hvor SSB har rolle som koordinator endret. I 2017 ble dette bokført i resultatregnskapet, med kontanteffekt. I 2018 føres dette i balansen og påvirker ikke SSBs resultatregnskap (jf. SRS 10, punkt 18 og 23).

Grunnlag for inntektsføring av utgiftsbevilgning

Kapittel og post	Kontantprinsippet				Periodiserings - prinsippet
	Utgiftsbevilgning (samlet tildeling)	Inntektsbevilgning	Rapportert inntekt	Maksimalt beregnet grunnlag for inntektsføring	Inntektsført bevilgning
1620.01	600 197 000			600 197 000	
1620.21/ 4620.02	275 764 000	250 946 000	229 482 453	46 281 547	
1620.45	63 056 000			63 056 000	
1600.21	120 750			120 750	
Sum				709 655 297	654 217 985

Tabellen viser sammenhengen mellom inntektsført bevilgning i henhold til kontant- og periodiseringsprinsippet fratrukket avgitt belastningsfullmakt. Samlet tildeling for utgiftsbevilgning består av årets bevilgning, overføring fra 2017 og tilsvarer beløpet for samlet tildeling i note A. Kolonnene for inntekt inneholder henholdsvis samlet tildeling (jf. note A) og rapportert inntekt (jf. bevilgingsrapporten). Som hovedregel skal ikke inntektsført bevilgning overstige kolonnen maksimalt beregnet grunnlag for inntektsføring.

Note 2 Lønnskostnader

	28.12.2018	31.12.2017
Lønn	463 974 162	442 702 068
Feriepenger	57 174 646	56 614 553
Arbeidsgiveravgift	73 094 453	68 951 910
Pensjonskostnader	57 539 995	57 636 763
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler (-)	-2 816 862	-7 641 655
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-19 943 383	-21 710 816
Andre ytelser	9 949 993	10 104 776
Sum lønnskostnader	638 973 005	606 627 598

Antall årsverk (eks. intervjuere) **760** **823**

I 2017 benyttet SSB lønnsprosent per. 31. desember 2017 som utgangspunkt for beregning av årsverk. I 2018 er årsverk målt i ressursinnsats, hvor overtid og fravær forbundet med permisjoner og sykdom mer enn én dag hensyntatt. Til sammenligning er årsverk målt i ressursinnsats for 2017 lik 774. Tilsvarende reduksjon i antall årsverk for intervjuere er 11, fra 44 i 2017 til 33 i 2018.

SSB har forholdt seg til rammene for lønnsoppgjøret i staten. Lønnskostnaden er økt med 4,8 prosent som følge av lønnsoppgjør og lønnsperiodiseringer som påløpt overtid, fleksitid, refusjoner og økt avsetning for feriedager til gode. På grunn av høyere kompetansekrav, får mange nyansatte høyere lønn enn de som har sluttet. Sum lønnskostnader har økt med 5,2 prosent.

Arbeidsgiveravgift er 6 prosent høyere i 2018 enn i 2017 på grunn av høyere lønnskostnader.

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats er uendret fra 2017 og ligger på 12 prosent i 2018 også.

Balanseført lønn har gått ned fordi KOSTRA prosjektet er gått over i gjennomføringsfasen. Denne posten inneholder lønn og sosiale kostnader (feriepenger, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader). Balanseført lønn ble i 2018 ført på artskonto 501. Fra 2019 vil artskonto 504 bli benyttet,

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	84 880 368	35 423 735	120 304 104
Tilgang i året	334 381	11 466 044	11 800 425
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
Anskaffelseskost	85 214 749	46 889 780	132 104 529
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	52 904 040	0	52 904 040
Ordinære avskrivninger i året	16 401 210	0	16 401 210
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2018	15 909 499	46 889 780	62 799 279

Anskaffelseskost for programvare og lignende rettigheter består i hovedsak av lisenser på 14 mill. kroner og egenutviklede programvarer på til sammen over 70 mill. kroner. Immaterielle eiendeler under utførelse gjelder av kostnader knyttet til KOSTRA prosjektet, hvorav 2,8 mill. kroner er balanseførte interne timer.

Note 4 Varige driftsmidler			
	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	10 271 294	76 018 705	86 289 999
Tilgang i året	0	15 960 228	15 960 228
Avgang anskaffelseskost i året (-)	-56 402	0	-56 402
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
<i>Anskaffelseskost</i>	10 214 891	91 978 933	102 193 824
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	6 563 517	49 734 288	56 297 805
Ordinære avskrivninger i året	1 070 619	9 859 553	10 895 391
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	-34 781	0	-34 781
Balanseført verdi 31.12.2018	2 615 536	32 385 092	35 035 410

Inngående balanse for maskiner og transportmidler består i hovedsak av videoutstyr og byråbil. Driftsløsøre, inventar og verktøy består av PC og IKT-utstyr på over 50 mill. kroner og inventar til 25 mill. kroner.

Avskrivningssatser (levetider)	3-15 år lineært	
Avhendelse av varige driftsmidler i 2018:		
Salgssum ved avgang anleggsmidler	-12 196	-12 196
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	21 621	21 621
= Regnskapsmessig gevinst/tap	9 425	9 425

SSB solgte en ZAM Toyota til Zambia, som medførte et tap på 9425 kr.

Note 5 Andre driftskostnader	31.12.2018	31.12.2017
Husleie	55 351 647	55 801 372
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	2 349 044	1 522 226
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	5 612 327	5 733 573
Leie maskiner, inventar og lignende	26 844 739	19 272 638
Mindre utstyrsanskaffelser	2 624 654	3 223 779
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	2 973 914	3 270 631
Kjøp av fremmede tjenester	56 591 999	39 949 275
Reiser og diett	18 704 181	16 222 283
Øvrige driftskostnader	33 635 839	29 865 753
Sum andre driftskostnader	204 688 344	174 861 531

Andre driftskostnader har økt med 17 prosent i 2018.

Leie av maskiner, inventar og lignende

Deler av beløpet skyldes feil postering fra 2016 som skulle vært bokført i 2017 på 4,6 mill. kroner. Resterende forskjell mellom 2017 og 2018 skyldes i hovedsak økte kostnader til lisenser som følge av pågående modernisering og digitalisering av SSB.

Kjøp av fremmede tjenester

Kjøp av fremmede tjenester øker med 41 prosent i 2018. Hovedårsaken til dette er Moderniseringsprosjektet som bruker eksterne konsulenter til utvikling av programvare, IKT løsninger ol.

Reiser og diett

Økte reisekostnader fra 2017 skyldes økt antall reiser mellom Oslo-Kongsvinger på grunn av omorganisering og flytting av oppgaver mellom lokasjoner.

Øvrige driftskostnader

I 2017 betalte SSB 8,2 mill. kroner i EØS-kontingent. Denne økte til 12,4 mill. kroner i 2018. Det er varslet en ytterligere økning for 2019.

Oversikt over årlige leiebeløp i henhold til leieavtaler

	Varighet mellom ett og fem år	Varighet over fem år	Sum
Husleieavtaler		55 704 602	55 351 647
Leieavtaler knyttet til immaterielle eiendeler	14 505 906		14 505 906
Sum leieavtaler			69 857 553

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

	31.12.2018	31.12.2017
Finansinntekter		
Valutagevinst (agio)	90 193	99 770
Sum finansinntekter	90 193	99 770
Finanskostnader		
Rentekostnad	10 377	11 582
Valutatap (disagio)	42 659	88 118
Sum finanskostnader	53 035	99 700

Note 7 Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)
A) Avregnet med statskassen

	31.12.2018	31.12.2017	Endring
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	62 799 279	67 400 064	-4 600 784
Varige driftsmidler	35 000 628	29 992 193	5 008 435
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-97 799 907	-97 392 257	-407 650
<i>Sum</i>	0	0	0
Finansielle anleggsmidler			
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	1 705 948	7 088 086	-5 382 138
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	14 142 586	16 742 602	-2 600 016
Andre fordringer	26 832 604	24 032 241	2 800 363
<i>Sum</i>	42 681 138	47 862 929	-5 181 791
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-8 699 527	-11 557 646	2 858 118
Skyldig skattetrekk	-22 644 485	-20 668 565	-1 975 920
Skyldige offentlige avgifter	-28 137 192	-28 282 829	145 636
Avsatte feriepenger	-55 860 907	-55 785 885	-75 023
Mottatt forskuddsbetaling	-43 683 499	-39 125 380	-4 558 119
Annen kortsiktig gjeld	-45 376 439	-28 541 144	-16 835 295
<i>Sum</i>	-204 402 050	-183 961 448	-20 440 602
Avregnet med statskassen*	-161 720 912	-136 098 519	-25 622 393

Avstemming av endring i avregnet med statskassen (kongruensavvik)

Konsernkonto utbetaling	-881 440 340
Konsernkonto innbetaling	295 530 468
<i>Netto trekk konsernkonto</i>	-585 909 871
- Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer	0
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer	0
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991 og 1992)	654 972 354
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-73 101 024
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	29 692 734
- Tilbakeførte utsatte inntekter ved avgang anleggsmidler, der avsetningen ikke er resultatført (un	9 425
- Korrigering avsetning feriepenger	-41 225
Andre avstemmingsposter (spesifiseres)	0
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>	25 622 393
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen	0
Sum endring i avregnet med statskassen	25 622 393

Finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler fremgår som hovedregel av regnskapslinjen *Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler*. Finansieringen av nettosummen av omløpsmidler og kortsiktig gjeld fremgår som hovedregel av regnskapslinjen *Avregnet med statskassen*.

Note 7B Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)
B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	28.12.2018	28.12.2018	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	62 799 279		62 799 279
Varige driftsmidler	35 000 628		35 000 628
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-97 799 907		-97 799 907
<i>Sum</i>	0	0	0
Finansielle anleggsmidler			
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	1 705 948	0	1 705 948
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	14 142 586	0	14 142 586
Andre fordringer	26 832 604	231 928	26 600 676
<i>Sum</i>	42 681 138	231 928	42 449 210
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-8 699 527	0	-8 699 527
Skyldig skattetrekk	-22 644 485	-22 644 485	0
Skyldige offentlige avgifter	-28 137 192	-17 638 133	-10 499 060
Avsatte feriepenger	-55 860 907	0	-55 860 907
Mottatt forskuddsbetaling	-43 683 499	0	-43 683 499
Annen kortsiktig gjeld	-45 376 439	-1 389 810	-43 986 629
<i>Sum</i>	-204 402 050	-41 672 428	-162 729 623
Sum	-161 720 912	-41 440 499	-120 280 413

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto omløpsmidler. Netto omløpsmidler består av kortsiktige eiendeler som beholdninger og kundefordringer, redusert for kortsiktig gjeld som leverandørgjeld og skyldige skatter og avgifter. Dersom virksomheten har finansielle anleggsmidler eller langsiktige forpliktelser inngår disse i beregningen av avregnet med statskassen.

Note 12 Kundefordringer

	31.12.2018	31.12.2017
Kundefordringer til pålydende	1 705 948	7 088 086
Sum kundefordringer	1 705 948	7 088 086

Endringer i rutiner og prosesser har ført til reduserte kundefordringer i 2018 sammenlignet med 2017. Det er ikke avsatt for tap på fordringer.

Note 13 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Mottatt forskuddsbetaling**Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)**

	31.12.2018	31.12.2017
Priser, finans- og utenriksstatistikk, inkl. bistand	3 955 299	4 908 100
Personal- og sosialstatistikk	1 165 000	539 800
Nasjonalregnskap og næringsstatistikk	5 723 000	2 283 540
Forskning	650 000	7 164 325
Digitalisering og fellesfunksjoner	2 649 287	1 846 837
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	14 142 586	16 742 602

Nedgang i opptjent, ikke fakturerte inntekter må ses i sammenheng med arbeidet rundt forbedring av prosesser og rutiner i økonomiseksjonen. Det innebærer forbedrede rutiner for utfakturering av oppdrag og periodiske oppdragsgjennomganger. Noen variasjoner mellom de ulike områdene oppstår som følge av omorganisering og omfordeling av oppgaver og tallene er ikke nødvendigvis direkte sammenlignbare fra 2017 til 2018.

Mottatt forskuddsbetaling (gjeld)

	31.12.2018	31.12.2017
Priser, finans- og utenriksstatistikk	-18 804 354	-16 210 122
Personal- og sosialstatistikk	-6 029 850	-7 830 964
Nasjonalregnskap og næringsstatistikk	-600 000	-1 150 000
Forskning	-16 147 798	-11 437 227
Digitalisering og fellesfunksjoner	-2 101 497	-2 497 067
Sum mottatt forskuddsbetaling	-43 683 499	-39 125 380

Mottatte forskuddsbetalinger for ikke utførte markedsoppdrag øker med 11,6 prosent fra 2017. Endring skyldes bl.a. utvidet rammeavtale med UDI for bistandsoppdrag, nye forskningsprosjekter og Helseintervjuundersøkelsen og EHIS.

Note 14 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2018	31.12.2017
Forskuddsbetalt lønn	0	13 000
Reiseforskudd	37 000	0
Personallån	194 928	280 089
Forskuddsbetalte leie	4 722 343	4 647 553
Andre forskuddsbetalte kostnader	18 610 788	15 283 872
Andre fordringer	3 267 545	3 807 727
Sum andre kortsiktige fordringer	26 832 604	24 032 241

Andre forskuddsbetalte kostnader består av kostnader for felles programvarer og lisenser.

Note 16 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2018	31.12.2017
Skyldig lønn	-45 082	5 273
Annen gjeld til ansatte	28 031 854	20 337 117
Påløpte kostnader	17 065 572	8 607 023
Annen kortsiktig gjeld	324 095	-408 269
Sum annen kortsiktig gjeld	45 376 439	28 541 144

Økningen i annen gjeld til ansatte skyldes i hovedsak økningen i avsetning for feriedager til gode på 6,5 mill. kroner. Endring i påløpte kostnader skyldes i hovedsak økt avsetning for fakturaer for 2018 som blir bokført i 2019.

Vedlegg A: Styrets uttalelse til årsrapporten for 2018

Statistisk sentralbyrås årsrapport for 2018

I henhold til pkt. 4 d) i Instruks for styret i Statistisk sentralbyrå (SSB) skal styret avgjøre en egen uttalelse om årsrapporten til departementet.

Styret behandlet årsrapporten for SSB i styremøte 28. februar 2019. Etter styrets vurdering svarer SSBs årsrapport på oppdragene i tildelingsbrev og tillegg til tildelingsbrev for 2018. Nedenfor følger styrets egen vurdering av gjennomføringen av virksomheten i 2018.

Hovedmål for SSB i 2018 og gjennomføring av disse

SSB skal levere statistikk, analyser og forskning av høy kvalitet til nytte for samfunnet. Statistikkens kvalitet vurderes ut fra Retningslinjer for europeisk statistikk. Retningslinjene stiller krav både til institusjonelle forhold, prosessene for produksjon av statistikken og til selve statistikkproduktene.

Hovedmålene for SSB i tildelingsbrevet for 2018 var blant annet:

- å dekke behov for statistikk om det norske samfunnet og samfunnsutviklingen, med så høy kvalitet og så effektivt som mulig
- å levere forskning og analyser som skal støtte opp under statistikkproduksjonen og som skal være til nytte for forvaltningen, Stortinget, partene i arbeidslivet, media og allmenheten forøvrig

SSB har gjennom virksomhetsplanen for 2018 prioritert og operasjonalisert arbeidet med å følge opp hovedmålene i strategien som ble vedtatt høsten 2016. Styret behandlet og vedtok virksomhetsplanen, og mener at prioriteringene er fulgt opp.

Tildelingsbrevet pekte i tillegg på to viktige utviklings- og endringstiltak som skal gjøre SSB bedre rustet til å møte kravene til økt produktivitet og nye brukerbehov:

- endring i arbeidsdelingen mellom Oslo og Kongsvinger
- modernisering av statistikkproduksjonen

Styret har hatt særlig oppmerksomhet på følgende:

- Oppgave- og kompetanseoverføringen mellom Oslo og Kongsvinger. Styret er innforstått med at risiko forbundet med fagområdene som er omstrukturert, er redusert fra høy til moderat. Styret har tillit til at SSB fortsetter kompetansebyggingen som planlagt, og samtidig sikrer tilstrekkelig kvalitet i statistikkproduksjonen.
- Modernisering av statistikkproduksjonen. SSB har, etter styrets godkjenning, replanlagt moderniseringsprogrammet. Modernisering av statistikkproduksjonen vil bli gjennomført som mindre porteføljeprojekter med lavere risiko. Styret har bedt administrerende direktør presentere en strategi for moderniseringsarbeidet. Styret er fornøyd med at SSB i 2018 har kommet et godt stykke på vei med å anskaffe en ny IT-plattform og å utvikle et felles datalager for alle SSBs metadata og data.

- SSBs høringsuttalelse til statistikklovutvalgets utredning. Det ble sendt en felles og omforent høringsuttalelse fra SSB og SSBs styre til Finansdepartementet, som styreleder og daværende administrerende direktør undertegnet.

I tillegg vil styret særlig trekke fram følgende saker fra styrets oppfølging av virksomheten i 2018:

- Overordnet virksomhetsplan for SSB ble vedtatt av styret 25. januar 2018.
- Styret har merket seg ubalansene i nasjonalregnskapet, og at SSB har iverksatt tiltak for å redusere dem.
- Styret er fornøyd med at KOSTRA-prosjektet er avsluttet, at den nye KOSTRA-løsningen er tatt i bruk, og at overgangen fra prosjekt til drift ble løst etter noen komplikasjoner.
- Styret har vært orientert om lanseringen av microdata.no-løsningen, og styrets tar til etterretning at SSB, sammen med Norsk senter for forskningsdata, har søkt Norges Forskningsråd om midler til videreutvikling av løsningen.
- Styret har også i 2018 hatt særskilt oppfølging av sikkerhetsområdet og arbeidet med forbedring av internkontrollen. Styret merker seg at SSB er i ferd med å slutføre forbedringsarbeidet på økonomiområdet, og at internkontrollen på anskaffelsesområdet er bedret.
- Styret er holdt løpende orientert om SSBs håndtering av den nye personvernforordningen (GDPR) som ble ratifisert i 2018, og vil fortsette å følge opp forhold som ikke er på plass ved utgangen av 2018.
- Styret er holdt orientert om oppfølging av arbeidsmiljøet etter skifte av direktør i 2017.

Styret følger særskilt opp saker fra Riksrevisjonen og mottar rapporter om SSBs oppfølging av saker fra Riksrevisjonen. Styret er tilfreds med at Riksrevisjonen ikke hadde merknader til SSBs regnskap for 2017.

Styret vil for øvrig berømme de ansatte for deres innsats i et krevende år for SSB.

Resultatindikatorer

Finansdepartementet stilte krav om at resultatene i 2018 i hovedsak skulle ligge på minst samme nivå som i det beste av de siste årene. Resultatene kan etter styrets mening oppsummeres som følger:

- Resultatkravene for aktualitet og punktlighet er ikke nådd.
- Målet for svarprosent i næringslivsundersøkelser med oppgaveplikt ble nådd.
- Målet for svarprosent i frivillige undersøkelser for person- og sosialstatistikk ble ikke nådd.
- Oppgavebyrden for næringslivet har gått ned fra 2017 til 2018.
- Målet for andel elektronisk innrapportering er etter styrets vurdering gode, og tar til etterretning at denne indikatoren utgår som rapporteringskrav fra 2019.

Styret konstaterer at resultatene for aktualitet og punktlighet ble noe svakere enn resultatkravene. Styret mener imidlertid at disse resultatene må sees på

bakgrunn av de store utfordringene SSB hadde ved inngangen til 2018. Styret viser til at SSB i overordnet virksomhetsplan for 2019 har planlagt tiltak for å bedre aktualiteten på årsstatistikker. Styret vil følge opp forbedringsarbeidet.

HMS og likestilling

Arbeidstilsynet mottok høsten 2017 to varsler, henholdsvis fra hovedverneombud og en fagforening i SSB. I januar 2018 gjennomførte SSB en større arbeidsmiljøundersøkelse med påfølgende oppfølgingsprosess. Styret har fulgt opp håndteringen av de kartlagte utfordringene.

Styret registrerer at andelen kvinner i ledelsen har sunket fra 50 til 47 prosent i løpet av 2018. Styret er fornøyd med at det er nær 50/50-fordeling mellom menn og kvinner i SSB samlet sett.

Økonomi

SSB hadde et driftsbudsjett på til sammen 600 mill. kroner på kapittel 1620 post 01. Av dette var 21 mill. kroner overført fra 2017. Regnskapet viser et mindreforbruk i 2018 på 24 mill. kroner. Styret er fornøyd med at øremerkede midler er benyttet i tråd med formål, og at SSB i 2018 har frigjort midler til modernisering av statistikkproduksjonen. Styret støtter SSBs søknad om overføring av udisponerte midler til 2019.

Budsjett på post 45 finansierer utviklingsprosjekter som Moderniseringsprosjektet, SIRIUS, KOSTRA samt investeringer i IT-infrastruktur. Samlet budsjett på 63 mill. kroner inkluderer 25,8 mill. kroner i øremerkede midler. Styret registrerer at mindreforbruket på 22,6 mill. kroner skyldes i hovedsak replanleggingen av moderniseringsprogrammet og utsettelse i generelle IT-investeringer. Styret støtter SSBs søknad om overføring av ubrukt bevilgning, og vil følge opp framdriften i moderniseringsarbeidet gjennom 2019.

Styret registrerer at SSBs oppdragsinntekter er noe lavere enn forutsatt, og tar til etterretning at dette blant annet skyldes manglende inndekning av pensjon, og prinsippet om at inntekt og tilhørende utgifter fra samarbeidsprosjekter hvor SSB har rolle som koordinator, skal holdes utenfor SSBs resultater.

Framtidsutsikter

I løpet av 2019 vil forslag til ny lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå legges fram for Stortinget. Denne ventes å ha stor innvirkning på SSBs virksomhet i årene som kommer, og vil være et godt utgangspunkt for å vurdere SSBs videre utvikling og langsiktige strategi fra 2020 og framover.

Statistikklovutvalget sin vurdering, *NOU 2018:7 Ny lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå* som ble lagt fram i våren 2018, omtaler blant annet samfunnsmessige og teknologiske utviklingstrekk. For SSBs del vil utviklingen være preget av økt tilfang av data. Det vil derfor være svært viktig at SSB får bedre verktøy for å behandle og formidle data, noe som igjen legger grunnlag for statistikk og analyser som gir bedre beslutningsgrunnlag.

SSB har replanlagt programmet for modernisering av statistikkproduksjon. Styret vil fortsatt følge moderniseringsarbeidet tett, og har bedt SSB lage en strategi for hvordan moderniseringen nå skal gjennomføres. Styret mener det er viktig at SSB møter nåværende og framtidige brukerbehov og tilbyr aktuell

statistikk, relevante analyser og forskning med god kvalitet, samt leverer mikrodata til forskningsformål mer brukertilpasset og kostnadseffektivt enn i dag. SSB må videre ha evne til å ta i bruk nye datakilder og utnytte den økte digitaliseringen til å forenkle og effektivisere datainnsamlingen, og dermed bidra til redusert oppgavebyrde for næringslivet.

Styrets arbeid

Styret avholdt til sammen åtte styremøter i 2018, hvorav tre telefonstyremøter. Det ble avholdt ett styreseminar med følgende temaer:

- statistikklovutvalgs utredning
- moderniseringsprogrammet

Styret har lagt opp virksomheten i henhold til styreinstruks som ble oppdatert 14. januar 2016.

Styret vil som tidligere år gjennomføre en egevaluering av styrets arbeid i året som gikk.

På vegne av styret for Statistisk sentralbyrå

Morten Reymert
Styreleder

STATISTISK SENTRALBYRÅ
Org. nr.: 971526920

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Statistisk sentralbyrås årsregnskap for 2018. Årsregnskapet består av ledelseskommmentarer, oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering og virksomhetsregnskap, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2018.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 588 336 180 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet. Virksomhetsregnskapet viser at resultatet av periodens aktiviteter er 0 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening gir Statistisk sentralbyrås årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter i 2018 og av mellomværende med statskassen per 31. desember 2018, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Vi mener videre at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av virksomhetens resultat for 2018 og av eiendeler, gjeld og statens kapital per 31. desember 2018, i samsvar med statlige regnskapsstandarder (SRS).

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens, styrets og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen og styret er ansvarlige for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende og rettviseende bilde i samsvar med henholdsvis regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS). Ledelsen og styret er også ansvarlige for å etablere den interne kontrollen som de mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet og styret har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og ISSAI 1000–2999.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om regnskapsestimer og tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende og rettviseende bilde i samsvar med henholdsvis regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Vi kommuniserer med ledelsen og styret og informerer det overordnede departementet, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og styret, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000-serien, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo, 30.04.2019

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Merethe Nordling
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur